

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Шышъхъэуым и 14-р — псэолъэшIым и Маф

ПсэолъэшI отраслэм илофышIэхуэ лъыгъэ-
ныгъэ зыфэтшIыхэрэр!

*Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым — псэ-
олъэшIым и Мафэ фэшI гуфэбэныгъэ хэлъуэ
тышгъуфэгъушIо!*

Адыгеим ипсэолъэшI комплексу нэбгырэ
мини 9-м ехъу зыщылажъэрэр илээс къэс
илофшIэн нахъышIоу зэрэзыхиццтым ыуж
ит. Цыфхэр зычIэсыцт унэхэм ягъэпсынклI
гъэхъэгъэшIухэр ашIых. Илээсэу икIыгъэм ац
фэдэ псэулIэу квадратнэ метрэ мини 135-м
ехъу атыгъ, ыпэрэ илээсым елътыгъэмэ, про-
центи 7-кIэ ар нахъыб. НэмыкI отраслэхэм
ялътыгъэмэ, псэолъэшI отраслэм ихэхъо-
ныгъэ ипсынклIагъэ ашгъхъадэкIы, Адыгеим исо-
циальнэ-экономикэ хэхъоныгъэ зыпкытыныгъэ
нэианэ зэриIэр ац къеушыхъаты.

Мы ауэжырэ лъэхъаным псэолъапхъэхэм
якыдэгъэкIын анахъуэ зыушгъомбгъуэ. Хан-
скэм мыруднэ ыкIи инертнэ материалхэм
якычIэхынкIэ, ядэлэжъэнкIэ заводзу щашIы-
гъэр илээсым тонн мин 960-м тегъэпсыхъагъуэ
щыт, олимпийскэ псэулъэхэм ягъэпсынклI ац
кыгъэхъабырхэрэр агъэфедэх.

Республикэм итеплъэ нахъ дахэ хъунымкIэ,
Адыгеим щыпсэурэ цыфхэм яцылакIэ нахъ зэ-
тегъэпсыхъагъэ, нахъ Iэрыфэгъу хъунымкIэ мэхъ-
анэшхо зилэ социальнэ пшъэрлэхэм
язэшIохын псэолъэшIхэм, архитекторхэм,
зэкIэ отраслэм щылажъэхэрэм акIуачIэ
зэрэрахылацтым техъырэхъышэрэн.

Псауныгъэ пытэ, насып шъуилэнэу, Iоффу
шъуэфэгъэзагъэм гъэхъэгъэшхохэр щышгъу-
шIынхуэ шъуфэтIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу

ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Федор ФЕДОРКО

ПсэолъэшIыныр экономикэм илъэгъохэщэу къэнэжъы

ГъэрэкIо шышъхъэуым икыхъагъухэм адэжъ
фирмэу «Адыгпромстроим» ипашэу Хъутыжъ
Аслъанрэ фирмэм хэхъэрэ СМУ-38-м илэшъ-
хъэтетэу Бэгъ Аслъанрэ Мыекъуапэ иурамэу
Пролетарскэм къыпэблагъэу урамэу Школь-
нэм щырагъэжъэгъэ унэм дэжъ тыщызэ-
лукIэгъагъ. ПсэолъэшIхэм ямэфэкI зыхагъэ-
унэфыкIырэ мафэр къызыщыблэгъагъэм
дэжъ джыри зэ а чыплэм тыщызэлукIагъ илээ-
сым къыкIоцI псэолъэшI организацием ыкIи
фирмэм гухэлъэу ялагъэхэр къазэрэдэхъугъэ-
хэ шыкIэр къадгъэуатэ ыкIи зэфэхъысыжъ-
хэр тшIыхэ тшIоигъоу.

(ИкIэух я 3-рэ н. ит).

ЭКСТРЕМИЗМЭМ пэуцужьыгъэным илофыгъохэм атегушылагъэх

Шышъхъэуым и 12-м Ростов-на-
Дону щыкIогъэ Iофтхъабзэм тхъамэ-
тагъор щызэрыхъагъ Урысые Федера-
цием хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ имини-
стрэу Рашид Нургалиевым. Адыгеим
ыцIэкIэ ац хэлэжъагъ республикэм и
Лышъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан.

Сурэтхэр А. Гусевым къытырыхыгъэх.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэх Уры-
сые Федерацием и Президент
ЮФО-мкIэ и Полпредэу Влади-
мир Устиновыр, ЮФО-м ишъо-
лырхэм япашэхэр, хэгъэгъу кIоцI
IофхэмкIэ органхэм, ФСБ-м, про-
куратурэм, Следственнэ комите-
тым, Федеральнэ миграционнэ
къулыкъум, юстицием ячIыпIэ
подразделениехэм ялэшъхъэтетхэр,
дин конфессиихэмрэ общественнэ
организациехэмрэ ялIыкIохэр.

Рашид Нургалиевым ипсалтэ
анахъуэ зыфэгъэхъыгъагъэр экстремизмэм
пэуцужьыгъэнымкIэ ведомствэ зэфэшъхъафхэм
язэдэлэжъэныгъэ шIуагъэу къытырэм
джыри нахъ зыкыгъэлэтыгъэным
епхыгъэ Iофыгъохэр ары. НепэкIэ
ЮФО-м цыф лъэпкыи 140-рэ фэдиз
щэпсэу, лъэпкъ-культурнэ обще-
ственнэ объединение мин 12-м
ехъумэ ыкIи IэкIыб къэрал орга-
низации 100 фэдизмэ Iоф щашIэ.
Културэ зэфэшъхъафхэм ялIыкIо-
хэм япхыгъэу Iофыгъохэри къэуцух.

— ГухэкI нахъ мышIэми, уна-
гъом институт зэрэзыхъырэ, гъэ-
сэныгъэ IофшIэнэу еджапIэхэм
ащызэрэхъэрэм къызэрэкIичырэ,
экстремизмэр къэмыгъэхъугъэ-
нымкIэ обществэм мэхъанэу иIэр
нахъ цыкIу зэрэхъурэм къапкы-
рэкIых негъэрэ Iофыгъоу къэуцухэр-
рэр, — къыуагъ Рашид Нургали-
евым.

Ащ дакIоу ведомствэм ипашэ
зэрэхыгъэуэфыкIыгъэмкIэ, IофшIэн
зымыгъотыхэрэм япчъагъэ бэ зэ-
рэхъурэм (ЮФО-м официалнэу
зэрэагъэуэфыгъэмкIэ, нэбгырэ
мин 85-рэ фэдиз ахэр мэхъух), джащ
фэдэу обществэр хэпшыкIэу нахъ
зэтеуыгъэ зэрэхъурэм экстремиз-
мэм пэуцужьыгъэным епхыгъэ
Iофыгъохэу къэуцухэрэр зэшIохы-
гъэ хъунхэмкIэ къыныгъуакIэхэр
къызыдахых.

Ростов хэкум ищысэ тетэу экстремизмэм
инициативэ ашъуагъэу мэгъэнхэмкIэ Iофыгъоу
къэуцухэрэм зэлукIэм хэлэжъэхэрэр атегу-
шылагъэх. Правовой нигилизмэр
щымылэнымкIэ, ныбжьыкIэхэм
лъэныкIо зэфэшъхъафхэмкIэ: спортивнэ
клубхэм яфанатхэм язекIуакIи, хабзэр
укогъэнымкIэ зыгъэблэхэрэри, лъэпкъуэ
къызыхъыгъэхэрэри динэу алэжъырэмрэ
япхыгъэу обществэм цыфхэр шы-
зэхадзынхэм кIэзыгъэстыхэрэри зэрэхъэтхэу
— мыхъунэу къахафэхэрэм анаIэ атыра-
рагъэдзагъ. Ащ дакIоу къэралыгъо хабзэм
СМИ-хэмрэ телекоммуникационнэ сеть-
хэмрэ игъусэхэу экстремизмэм ылъагъэ
кIэутыгъэным епхыгъэ Iофыгъохэр
зэдэзшIуахынхэ зэрэфар къыхагъэшыгъ.

Адыгеим и Лышъхъэу ТхъакIушынэ
Аслъан журналистхэм адыриIэгъэ зэдэгъу-
шылагъэм зэрэ-

щыхыгъэуэфыкIыгъэмкIэ, экстремизмэм
пэуцужьыгъэнымкIэ IофшIэнэм изэхъэцэн
республикэм мэхъанэшхо щыраты. А лъэныкIо-
мкIэ къэралыгъо политикэр пхырыщыгъэным
пае гъэцэкIэкIо хабзэм иорганхэм, чыплэ
зыгъэлорышIэжыным иорганхэм, граждан
обществэм институтхэм, дин организациехэри
зэрэхъэтхэу, гъусэныгъэ пытэ зэдырIэу
щыт.

— Адыгеим щыпсэурэ цыфхэу лъыгъэныгъэ
зэфэзышIыхэрэм, мамыр, гъунэгъушIу
зэфыщытыкIэхэр зыгъэлэпIэхэрэм сафэраз.
Экономикэр дгъэпытэнымкIэ ыкIи социальнэ
Iофыгъохэр зэшIотхынхэмкIэ ащ амал
къытеты, — къыуагъ ТхъакIушынэ Аслъан.

Ащ дакIоу Адыгеим и Лышъхъэу зэрэхыгъэуэфыкIыгъэмкIэ, этно-
культурнэ хэхъоныгъэмкIэ, ныбжьыкIэхэр
яхэгъэгъу шIу алъэгъоу, фэшъыпкъэхэу
пIугъэнхэмкIэ, ныбжьыкIэ политикэр пхыры-
щыгъэнымкIэ гухэлэ гъэнэфагъэ зилэ
республикэ программэхэм амал къаты
экстремизмэм системэ гъэнэфагъэ хэлъу
пэуцужьыгъэнымкIэ. Республикэм илэпкъ-
культурнэ обществэхэм ыкIи ныбжьыкIэ
объединениехэм зэкIэми амал яI сыд
фэдэ общественнэ Iофтхъабзэхэми
ахэлэжъэнхэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ипресс-къулыкъу

Тыдэ шъухъугъа «Щэламэр», «Кавказыр»?

Псэуплэ хьаблэмэ, сатыушыплэмэ, нэмыкхэм афаусырэ цлэхэр сыдми къаугушысыхэу кыыхэкы. Арэу щытми, ахэр чыплаглэ хъухэзэ щылыныгъэм кыыхэнэжыых. Мыекъуапэ дэт шаплэхэу «Маякыр», «Цыкы-шюкы миныр», нэмыкхэри цыфмэ дэгъоу ашлэх. Джырэ уахтэ «Спутникхэр», «Магнитхэр» къахъауагъэхэш, тучанмэ ацлэ кыралэ зыхъуклэ зыдэщыт чыплэхэм аклэуплэх. Шаплэхэр клэу кызырээзэуахыхэрэм тегъэгущлэ, тифэлэ-фашлэхэр нахышлэу агъэцэщтхэу тэгугъэ.

Зэхъокыныгъэшлэмэ талыплгъэзэ, чыплаглэхэр башэ хъухэу кыттыцхэу. Нахышлэхэу тызэрэ-джэщтыгъэр тшыгъушпэжырэп. Шхалпэу «Щэламэр» Мыекъуапэ кызышчызэуахым кьалэм исатыу хэхъоныгъэ инхэр ышлыгъэхэу тлыгъэщтыгъ. Хьалыгъур, тхьацум хэшлыкыгъэ фэшхьаф шхыныгъохэр зэрэ-фабэхэу, мэ лэшлур апиэхэу кышпшэфынхэ плгъэжыгъэу гъэп-сыгъагъэ. Щэламэр, кьое хьалыжор, нэмыкхэри шэфакломэ лгъэшэу агу рыхыштыгъэх. «Щэламэр» зиушлэомбгъугъагъ, цыф кьуаплэ хъугъагъэ, ау нэужым хэгъэгум шыклорэ зэхъокыныгъэмэ «ахэткыухагъ». Шхалпэр зычлэтыгъэр нахэ дэй хъугъэу тлыгъэрэп. Джэгуалтэхэр, тхылы-

хэр, нэмыкхэри шащэх. «Щэламэр» кыгот унэм шхэллэ дахэ кышчызэуахи, «Маленький Мук» фаусыгъ. «Щэламэр» зычлэтыгъэм «Катюша» фаусыгъ.

Шхалпэу «Щэламэр» щылы-жып, щэламэр «Маленький Мукым» шагъэжыжырэп. Сыд фэдиз зэхъокыныгъэ фашыгъэми, чыплаглэр цыфмэ ащы-гъушпагъэп. Гуагъэ зэдэшышхэрэм «Щэламэр» кьекьуалл, тшыщызэуагъагъ алоу зэхэтхы.

Пчэдыжым маршруткэмклэ лэушлэ тыкьагло зыхъуклэ «Кавказым» кышчыгъэуцуу водителым кыралэ. Чыплаглэр зы-клэми дэгъоу ашлэш, тучанышхоу «Кавказыр» зыдэщытыштыгъэм дэжэ транспортыр водителым кышчегъэуцуу.

Ары шъхьаем, а чыплэм щыт тучаным тетхагъэр «Магнит». Къэлэ гулчэм лгъэгъушхэу «Кавказыр» кызышчызэуахым цлэу фаусыгъэм тигъэгущоштыгъ. Хьаглэу Адыгэ Республикэм кьаклорэмэ, анахъэу спортсменхэм, тучаныр кьуаплэ зрафэхъугъэр тигопагъ.

Бизнесым пылгъэр «Щэламэр», «Кавказым» якъэбархэм амыгъэгумэкыхэу кыттыцхэу, политикэшхом хэшагъэхэуи тлыгъэрэп. Ахыщэр «кырафэкыгъэ» экономикэ лэуфгъоу зыпылгъэм зырагъэгущомбгъу. Лгъэпкыым, шгъолгырэу тызышчыпсэурэм япхыгъэ шаплэмэ, културэм иунэмэ ацлэхэр тапэкли зблахыштыгъэу кытамыгуагъэми, тэгумэкы.

«Дышъэпсыр», «Тэтыер»...

Ахэр лэклиб хэгъэгумэ кьарыкыжыгъэ тилгъэпкыгъэхэм Мыекъуапэ иурам шъхьалэу Краснооктябрьскэм кышчы-зэуахыгъэх. Ар егъэжыплэшлэу, ау лэуфыр зэрэлгъотэщт шы-клэр кьэшлэгъуае.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Подстанции агъэцэклэжыгъ

ОАО-у «Кубаньэнерго» зыфилорэм икьута-мэу Краснодарскэ электросетьхэм яспециалистхэм Адыгеим ит подстанции «Термнефть» зыфилорэм джырэблагъэ гъэцэклэжыныхэр шапшыгъэх.

Подстанции 1983-рэ илъэсым агъэуцуи атлупшыгъагъ, Тэхъутэмыкьое районым ипсэуплэхэу поселкэу Яблоновскэм, къуаджэу Козэт, нэмыкхэм электроэнергир кьалэклэ-гъахэ. Илъэс пчъагъэм кыкылоцл ащ илофшлэн шыклагъэхэр фэхъугъагъэх, икьоу электроэнергир кытыжыштыгъэп. Подстанцием излек-

трооборудование, трансформаторхэр, нэмыкыу епхыгъэ пстэури джы зыпкы рагъэуцожыгъэх. Бжыхъэ-кымэфэ уахтэхэм языфгъэхъабырын кыхиубытэу зэклэ электричеством икьэкьуаплэхэри, подстанции агъэцэклэжыгъэри специалистхэм аулгъэкыгъэх, лэуф зэрэшлэрэм зышагъэгъозагъ. Зэрагъэуэфыгъэмклэ, пстэури кымэфэ уахтэм фэхъабыр, подстанцием зыпыу имылэу электричеством мы псэуплэхэм афитупшышты.

Гъэцэклэжыныхэм зэклэмкли сомэ мини 100-м ехъу апэлухагъ.

МВД-р АЛЪЫПЛЪЭЩТ

АР-м хэгъэгу кьолц лэуфхэмклэ иминистрэу Александр Речицкэм иунашгъоклэ нысэщэ автомобиль зэхэтэу гъогухэм кьатехъэхэрэм джы гъэлъашыгъэу алъыплъэ-щтых. Тхьамэфитлуклэ узэклэ-лэбжыымэ Мыекъуапэ икьлэу

Карачаевскэ клорэ автомобиль гъогум тэхъухъэгъэ хъугъэ-шлагъэу нэбгырищ зыхэкьодагъэр ары ащ лгъапсэу фэхъугъэр.

Сыдигъокли нысэщэ автомо-машинэ зэхэтхэр ГИБДД-м иин-спекторхэм кьагъэгущыгъэхэп.

Ар кызыфагъэ-федзэ водителэу нысашэхэм ахэтхэм шап-кхэхэр аукох. Автомобильхэр тлуртлур-щыры-щэу зэготхэу светфорым блэкых, кызы-пчъэх, зым зыр дэхынэу ежъ... Джы ащ фэдэ хэуконыгъэхэр амышлынхэм ГИБДД-р лыпл-гъэщт. Мини-

стрэм иунашгъоклэ, шэмбэт-тхьа-умафэу нысашэхэр нахыбэ зы-щыхъухэрэм ДПС-м иэкипаж зытлущ ащ фэгъэзагъэу, «корте-жым» хэтхэм шапхэхэр амы-укохнхэм аналэ тырагъэтышты. Ахэм ялофшлэн ЗАГС-м дэжкклэ кышчырагъэжышты. Пстэумэ агъу инспекторхэм водителхэм зэдгущыгъэхэр адашлыштых, шапхэхэр аукохэмэ пшъэдэ-кыжъ зэрахыштыр джыри зэ агу кьагъэкыжышты, нэужым нысэщэ автомашинэхэм ягъусэ-хэу скоростэу алыгъым лыпл-гъэщтых.

Мыщ фэдэ еклэпаклэм ныса-щэхэм тхьамыклагъохэр кьахэ-мыхъухъанымклэ ишлуагъэ кьэ-клонэу гугъаплэ кьеты, ау ащ нахэ шъхьалэр ежъ водителхэм шапхэхэр ащ фэдэу заукохэклэ тхьамыклагъо кьафыхьынклэ зэ-рэщынагъор кьагурылоныр ары.

ЗЭФЭХЪЫСЫЖЪХЭР ашлыгъэх...

Адыгэ республикэ обще-ствэу «Динамэм» зимычэ-зыу я 7-рэ зэфэхьысыжъ-хэдзын конференцие мы мафэхэм илагъ. Илъэсым кыкылоцл лэуфэу ашлагъэм, пшъэрылгъэу зыфагъэгущыжы-хэрэм кьатегущылагъ обществэм итхьаматэ игуадзэу, по-лицием иполковникэу Александр Леваковыр. Ащ кызырлыуагъэмклэ, непэрэ мафэхэм яхъуллэу Адыге-им иправэушхъумэкло ведомствэхэр кьэзыгъэлгъэгорэ фи-зическэ културэмклэ коллектив 16 «Динамэм» хэт.

Мы аужырэ илъэххэр пштэмэ, анахэ дэгъоу зыкызыгъэлгъэуа-гъэхэм ашышых республикэм и МВД иаппарат икомандэ, ащ иот-делхэу Мыекъуапэрэ Джэдже-районырэ ашылэхэр, МВД-м ихэушхъэфыкыгъэ подразде-ниехэр ыкли вневедомственнэ охранэр. Обществэу «Динамэм» илъэс кьэс зэхыщэрэ спорт зэнэ-кыкыухэм мы командэхэм ялы-кыохэм сыдигъуи дэгъоу закы-шагъэлыагъо, хагъэуэфыкыгъэ чыплэхэр бэрэ кыдаыхы. Нэб-гырэ 1500-рэ фэдиз мы лэуфхьаб-зэхэм ахэлажыгъэх, ахэр спорт лгъэпкы зэфэшхъафхэмклэ (зэ-клэмкли 8) зэнэкыкыух. Анахъу кыкыжыгъэщын фаер футбол ко-мандэу «Динамо» зыфилорэр ары. Мы командэм хэххэрэ клалэхэм Абрамовым ишлэжэ фэгъэхыгъэ кубокыр мыгъэ кыдаыхыгъ.

Спартакиадэм изачет хэххэрэ спорт лгъэпкыхэм анэмыкыу жьоныгуагъэм и 9-м ыкли шэклогъум и 10-м «Динамо» спорт мэфэкылхэр зэхышхэр шэнышлэу фэхъугъ.

АР-м хэгъэгу кьолц лэуфхэмклэ и Министерствэ хэххэрэ струк-турэхэм ялыкыохэр физическэ културэм ыкли спортым пыщагъэ хъунхэм лэуф зэрэдашлэрэм имы-закъоу, кыткыкыуххэрэ лэуж-хэри ащ хэцэгъэнхэм МВД-м

ипащэхэм, ежъ министрэу Алек-сандр Речицкэм ышхъэкьлэ аналэ тырагъэты. Мы аужырэ мээзэ за-улэм кыкылоцл зэхашэгъэ лэуф-тхьабзэхэм клэлэцкыкы нэбгы-рэ 500-м ехъу ахэлэжыагъ.

Республикэ организацием гъэхъагъэхэр ешлых нахэ мышлэ-ми, шыклагъэу, гумэкыгъоу ыпашхъэ шыгыри маклэп. Ахэм зэу ашыщ ежъхэм яспорт базэ зэрамылэр. Джырэ лгъэхъаным АР-м и МВД спорткомплексы-клэ ышлынэу ригъэжыагъ, ар ухыгъэ зыхъуклэ, спорт зэнэкы-кыухэр, цыфыбэ зыхэлэжышты лэуфхьабзэ зэфэшхъафхэр ра-гъэкьоклыхэм амал ялэшт.

Адыгэ республикэ обществэу «Динамо» и Совет хэххэрэм япчъагъэ хэгъэхъогъэным еп-хыгъагъ конференцием хэлэжыа-гъэхэр зытегушхыгъэхэу ятлонэрэ лэуфгыр. Къэзэрэуэгъоигъэхэм зэклэми зэдырагъаштэу мини-стрэу Александр Речицкэр, УФ-м и ФСИН и Гъэлорышлалэу Ады-геим шылэм ипащэу Юрий Зае-выр, суд приставхэм я Федераль-нэ кьулыкыу и Гъэлорышлалэу республикэм шылэм ипащэу Дмитрий Ткаченко Советым хагъэхъагъэх. Обществэм ит-хьаматэу хадзыгъ А.Речицкэр, ащ игуадзэу агъэуагъ Алек-сандр Леваковыр.

СУД ПРИСТАВХЭМ КЪАТЫ

Къэралыгъом икынынхэ амал ялэщтэп

Мы аужырэ илъэххэм Урысы-ем шыпсэухэу, алиментхэр зы-мытыхэрэм япчъагъэ зэрэхъауа-гъэр статистикэм кьегъэлыагъо. Законэу шылэхэр зымыгъэца-кыхэрэм пшъэдэклэжыгъэ ягъэхы-гъэныр, ясабийхэм алгъэныкы-кыгъэ ны-тыхэм кьатэфэрэр агъэ-цэклэным лгъыплгъэгъэныр суд приставхэм япшъэрылгъэ шъхьалэу зыфагъэгущыжы.

Гъэмэфэ мазэхэм тицыфхэм лэклибым зышагъэгъэсэфыныр яклас, ау чыфэ птелгъэу къэра-лыгъом уиклыгъам амал шылэщтэп. Адыгеир пштэмэ, 2011-рэ илъэ-сым имзых кыкылоцл охыгъэ гъэ-нэфагъэм гунапкыгъэ зыпызычын фимытхэм яспискэ нэбгырэ 472-рэ хэфагъ, ахэм чыфэу ате-лыр сомэ миллион 60-м клэхъ.

Таможнэм шъуэекьуаллэу чыплэ дэй шъуимыфэным фэшл, алиментхэмкли, нэмык лгъэны-кыохэмкли чыфэхэр шъушчыны-жыых. Ахыщэу шъутелгыр зыфэ-дизым епхыгъэ кьэбарыр Гъэло-рышлалэм и Интернет-сайт ижы-гъотэн шъулгъэкышты е чэци мафи лэуф зышлэрэ цыхъэшлэгъу телефонэу (8772) 52-71-30-м шъуэкытеон шъулгъэкышты.

Лгъэпаклэм итын аналэ тырагъэты

2011-рэ илъэсыр кызыхъа-гъэм кышчегъэжыагъэу Адыгэ Республикэм шыпсэурэ нэбгы-ри 152-мэ кьатэфэрэ лгъэпаклэр кьафызэклэгъэкьожыгъэнымклэ суд приставхэр лэпылгъэу афэ-хъугъэх. Мы лэуфгытэм социальнэ мэхъанэшхо зэрилэр кьулыкыу-шлэхэм кьыдалгытэзэ, цыф-

хэм яфитыныгъэхэр кьаухъумэх.

Лгъэпаклэм итынклэ чыфэ зытель предприятиехэм ялофхэр суд приставхэм зэхафыхэзэ, ахэм ямылыкыу агъэфедэн фимытхэу унэшуи 4 ашыгъ, лэуагъэ зы нэбгырэм административнэ пшъэдэклэжыгъэ рагъэхыгъэ, лэу-шлалэу языгъэгъэгъэныр алгъэ-ныкыоклэ уголовнэ лэуфи 4 кызы-гуахыгъ. Ащ фэдэ лгъэбэкыухэм ашлуагъэкьлэ, предприятиехэу чыфэ зытельхэм кьалахыжы-гъэм ипчъагъэ блэкыгъэ илъэ-сым мыщ фэдэ иуахыгъ егъэп-шагъэмэ, сомэ миллион 2,7-клэ нахыбэ хъугъэ.

Ятлонэрэ илъэсныкыоми суд приставхэм мы лэуфыр лгъагъэкь-отэн гухэлэ ял.

Клэлэцкыкы гулчэу «Орленкэм» шызэнэкыкыуштых

Урысые фестивалэу «Хру-сральные звездочки-2011-рэ» зы-филорэм ирегиональнэ уцогъу зэфэхьысыжыгъэу фэхъугъэхэр кьэнэфагъэх. Республикэм шып-сэурэ сабийхэм ялофшлэгъэ 200-м зэхэщакьохэр ахэпшыгъэх, ахэм ашыщэу клэлэцкыкыуи 139-мэ ялофшлагъэхэр ятлонэрэ уцогъум пхырыкыгъэх.

Анахэ дэгъоу кышагъэщыгъэ-хэм ашышых суд приставхэм я Федеральнэ кьулыкыу и Гъэло-рышлалэу АР-м шылэм лэуф шызышлэхэрэм ясабийхэри. Фестивалым иящэнэрэ уцогъу Всероссийскэ клэлэцкыкыу гул-чэу «Орленкэм» шыкьоллэ. Ти-сабийхэм гъэхъагъэхэр ашлын-хэу тафэлыагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Лгъэшэу сафэраз

Мыекъопэ къэлэ клиническэ симэдджышым иневрологическэ отделение ипащэу Бгъошэ Рим Ибрахимэ ыпхъум, врачхэу Дэш Хьа-лимэт Заудинэ ыпхъум, Мэрэтыкыо Заремэ Къэсэй ыпхъум, старшэ медсестрау Бэрэчэт Маринэ Шамсудинэ ыпхъум, медсестрахэу Емзэщ Аминэт, Светлана Хасиковам сирээз-

ныгъэ ин апэзгъохы сшлэиу. «Тхьашъуе-гъэпсэу» шъосэлэу гулгъэгущоу шъухэлгъэу шъуналэ кызыррестежыгъэгъэгъэмклэ, сылакыо сыкызыррестежыгъэгъэгъэгъэмклэ. Шлоу шылэр кыжыгъэдэхъунэу сышъуфэлыагъ.

Осэ ин кышхъуфэзышлырэ ЛБЭЧЭ Мерэм Мосэ ыпхъур.

НЕУЩ — ПСЕОЛЪЭШЫМ И МАФ

Псеолъэшшыныр экономикэм илъэгъохэщэу къэнэжьи

(Апэрэ нэклуб. кыщечжэ).

— 2010-рэ илээсым мы чып-пэм укызэклом этажибгъоу зэтетышт унэм ишын тыф-жэжгъэ къодыгъ, псеуальэм ылапсэ кызыщедгъэжэшт машэр иттыкыгъэу апэрэ гъучибетон пкыгъохэм ягъэ-чын типсеолъэшхэм аублэгъагъ нылэп, — ело фирмэм ипашэу Хьутыжэ Аслъан. — Джы олъэгъу яблэнэрэ этажым тилофшлэхэр зэрэнэсыгъэхэр. Чыгусысыным зэщигъэкъон ымылгъыным фэшл унэпкыр гъучибетонным хэшыкыгъэу зэрэдгъэпсырэр ары псеуальэм ишын уахтэу ищыклагъэр нахьыбэ къэзышпырэр. Джащ фэдэу мылгоу пэлухьэрэм хэшыкыгъэу хэжэ.

— Опалубкэм итклэгъэ бетоныр пытэ охуфэклэ ыкли ащ ыкылу хылыгъэ гэрэхэр теплхьанхэ плэкыным нэсыфэклэ гъэмэфэ лъэхьаным анахь маклэми мэфипшлэ, чылэ зыщыхьурэ лъэхьаным мэфэ тлокл фэдизэ уежэн фаеу технологи-ем егъэнафэ, — фирмэм ипашэу кылуагъэхэм кхахэгъэжэ СМУ-38-м илэшхьэтэтэу Бэгъ Аслъан. — Ау а уахтэ-хэм зи амышлэу псеолъэшлэхэр щысыхэрэп. Зы чып-пэм ша-гъэчыгъэм ипалгъэ къэсыфэ-клэ нэмыкл чып-пэхэм а Иофшлэн дэдэр ашагъэацклэ. Джащ фэдэу зэклэлтыкыгъэу илэу унэм ишын лытгъэжэуатэ. Зи пэ-рыоху кытфэмыхьумэ, илээ-сым ыкылэхэм адэжэ мы унэм ышхьэ тетлхьан гухэлэ тил.

Псеолъэшшыпэм бригадэу шэлажэ. Зы бригадэр гъучи-бетон пкыгъохэр гъэчыгъэн-хэм, ятлонэрэр чырбыщыр кы-гъэтылгъэжыгъэным ыкли ыклоцл илэ зэпыутыпэхэр гъэ-сыгъэнхэм афэгъэзагъэх. Бе-тонышхэм ауж итхэу чыр-быщзэтэлыгъэхэм загъэчаны, ящэнэрэ этажым нэсэу чырбы-щыр кырагъэтылгъэжыгъэх. Псеолъэшшыным мылгоу пэлу-хьаштыр нахь маклэ шыгъэ-ным фэшл чып-пэм раствыр щызэхагъэжыгъэх, бето-ным хагъэчыгъэрэ арматурэ пкы-гъохэр щызэхагъэжыгъэх, бето-ныр зыдаклэхэрэр хьазырэу кымыщфэху, ежхэм аклуа-члэклэ ашыгъэх. Бэрэ бгъэфедэнхэ плэкыным ахэр тегъэ-псыкыгъэх.

Псеолъэшл фирмэм ипашэу кызырэтфилотагъэмклэ, гъэ-ре-кло гухэлэу агъэнэфэгъагъэхэр гъэцкэжыгъэнхэм илээс ре-ным аклуачлэ кызырэхьэу Иофшлэн ыкли агъэнэфэгъагъэ-

хэр зэклэ пмои хьунэу къадэ-хьугъэх. Зигугъу къэтшырэ унэм кыкылырэтэу ятлонэрэ унэр зычашышт чып-пэм лу-сыгъэ унагъохэм квартирэхэр аратхи агъэкощыгъэх. А чы-п-пэр гъучибетонным хэшыкы-гъэ чэуклэ къашыгъагъ. Джащ фэдэу урамэу Советскмэрэ По-бедэмрэ зыщызэуалэхэрэм дэжэ ятлонэрэ унэм ишын шы-рагъэжыгъагъ. Урамэу Школьном тетым ыпкы зашлыхэрэ уж псеолъэшхэм а чып-пэм Иофшлэнхэр щылабгъэжыгъэх алгъэжыгъэх гъэпсыгъэным

фэшл машэр раттыкыгъэ, а палгъэм ехьулэу унаклэм ыла-псэ аухы ашлонгъу. Ащ кы-кылыгъэу ящэнэрэ унэр джы ашырэм дэжэклэ шырагъэ-жыным фэшл заказ аратыгъэу, проектэр ежэ яахьцэклэ ара-гъэжыгъэхьэу. А унэм иапэрэ этаж поликлиникэ хэтышт. Арыш, зэклэри загъэпсыхэклэ поликлиникэм ишын пэлухьэ-гъэ мылгоу бюджетым кы-фызэкыгъэжыгъэх фае.

— Непэ зэклэми анахь кы-ныр, — ело фирмэм ипашэу, — къэлэдэхэм щэфэклэ амалэу ялэр зэрэцлыклэр ары. Гуры-тымклэ къэлэдэхэм ялэжы-пклэ сомэ мин 15-м шлоклэрэп. Унэу тшырэм изы квадратнэ метрэ сомэ мин 30 лэпэ-цыпэм нэсы. Ипотекэм процент тегъа-хьоу илэр маклэп, Джащ фэдэу банкым чыфэ кылыпхын хь-ми. Арыш, зычлэсыштхэр къащфынхэр нахьыбэм аклуа-члэ кыкылырэп. Тэ унэу тшы-хэрэр зыщфын зылыгъэжыгъэ-хэу зытэтлыгъэхэрэр гурыт-гъот зилэхэр: клэлэгъаджхэр, врачхэр, хэбзэ Иофшлэнлэ зэфэ-шхьафхэм ашылажыгъэхэрэр

арых. Гухэклэ нахь мылшэми, ахэр купышхо хьухэрэп. Ары джы кызынэсыгъэм квалэм икыохьэп-лэ лэныкыгъэу шы-пэ псеуальэм этажибгъоу зэтэт унэу гъэрэкло щыттыгъэм шышхэу квартирэ 12 тымыщагъэу зы-кылыгъэхэр. А кыныгъом ти-лофшлэн кызыттырымлэжэн ылыгъэхэрэп. Сыда пмоэ квар-тирэхэр зытэтэхэклэ ахэм кы-кылыгъэ мылгоу нэмыкл унэ-

ягъэхьазырын бэклэ нахь дэ-гъоу зэхэцгъагъ. Илээс кыс псеолъэшл ныбжыкыгъэху нэ-гырэ 50 — 100 фэдиз кыфа-кылыгъэхэр. Шыпкыгъэ, а лэ-хьаным Иофшлэнэу ялагъэри бэклэ джырэ нахьыбэ. Профтех-училищым кычылэушчыгъэу рабочым наставник илэу зы илээс псеолъэшл организаци-ем Иофшлэнлэ, ащ ыуж ежэ-ежырэу сыдырэ Иофшлэн-ны ыгъэцкэжэ ылыгъэжыгъэхэр. Джы ежхэм аштэгъэ рабоч-ныбжыкыгъэу лэпэ-лэсэныгъэу икыу хэлэ хьунэм ыкли настав-ник имыгъусэу Иофшлэн ылыгъэжыгъэх нэсыным фэшл анахь маклэми псеолъэшшып-пэм илээс Иофшлэн фае. Псеолъэшшыным изакъоп, нэ-мыкл отраслэхэри а кыныгъом рехьылэх. Ары илээс 45-м ехьугъэу фирмэм ипсеолъэшл организацие Иофшлэнлэ шы-гъэжыгъэх ыкли аныбжыкыгъэу бэш-ла-гъэу пенсием нэсыгъэхэр яло-фшлэнхэм зылахьэтыгъэхэр. Джащ фэдэу чырбызэтэлыгъэ бригадэм ипашэу Николай Ефремовыр. Профтехучилищы кылу-хы псеолъэшл организацие Иофшлэнлэ шыгъэжыгъагъ, пен-сием бэшлагъэу нэсыгъэ, ау ты-сыжыгъэх фае. Джащ фэдэу рабочым ахэтхэр маклэп.

— Тхьаумафэм псеолъэшшым и Мафэ хэтэгъэунэфыкы, — ело Хьутыжэ Аслъан. — Ащ пэе зэклэ типсеолъэшхэм сыгу кызыдэу сафэгъушлэ, псауны-гъэ пытэ ялэнэу, ягъот ренэу хэхьонэу, яунагъохэм хьэр арылгъэху афэсэло. Иофшлэн кыин дэд. Ар кызыбгъурыло-щтыр фабэр градус 38-м жьаум

щынэсэу ыкли тыгъэ стырым ухэтэу Иофшлэн зыкыгъэ е-кымыр лэхьаным жыбгъэм, осым, чып-пэм ухэтэу уилофшлэн лыбгъэжыгъэх фаеу зыкыгъэ ары нылэп. Етлани, ялэжыпклэ бэшхо плон плэкылыгъэх, сомэ мин 20 — 30-м нэсы нылэп. Арыш, тиотраслэ илээсыбэ хьугъэу Иофшлэн шызышлэхэрэр, яс-нэхьат пытэу епхыгъэ зышлы-хэрэр ар шудэдэ зэралгъэрэр ары нахь, лэжэпклэ закур-арэп. Джащ фэдэхэр непи бэу кытхьэтыгъэх. Ахэм сьд фэдизэу ящытху пютагъэкли ухэу-кы-щытэп. Мары тштэн рабочэу Гудков Михаил. Ащ илээс тло-кытлэу ехьугъэ типсеолъэшл ор-ганизацие Иофшлэнлэ зыщышлэрэр. Лэжыпклэр нахьыбэу кызы-щыратышт Иофшлэн кыфа-гъэжыгъэх ыкли афэжыгъэхэр. Джащ фэдизэу исэнэхьат шлу-ельэгъу. Ащ фэдэхэр арых на-хьыбэмклэ непэ псеолъэшл ор-ганизацие Иофшлэнлэ шы-гъэжыгъэх ыкли аныбжыкыгъэу бэш-ла-гъэу пенсием нэсыгъэхэр яло-фшлэнхэм зылахьэтыгъэхэр. Джащ фэдэу чырбызэтэлыгъэ бригадэм ипашэу Николай Ефремовыр. Профтехучилищы кылу-хы псеолъэшл организацие Иофшлэнлэ шыгъэжыгъагъ, пен-сием бэшлагъэу нэсыгъэ, ау ты-сыжыгъэх фае. Джащ фэдэу рабочым ахэтхэр маклэп.

Икыуым тышфэгъушлэ, псеолъэшхэр, шыуымфэклэ пае. Шоу щылар кыжыгъэхьунэу шыуфэтэло.

СЭХЬУТЭ Нурбий.
Сурэтхэр тэзыхыгъэр лэ-шынэ Аслъан.

Адыгабзэр тэгъэбзэрабзэ

ТХЪАМЕФИТУРЭ
Тыркуем тыкызытэм гупшысэу тилагъэр тиадэгъэ лъэпкъ зыкыгъотыжыным, зэхъабынышъ, зы хъужыным тызэрэфэлэжъэн фаер ары. Урысыем, Тыркуем, Иорданием, Израиль, нэмык къэралыгъохэм тащепсэуми, лъэпкъ шлэжыр кӀолӀэшхоу зэрэщытыр, джыри адыгэмэ яджэныкъо машио зэрэмыкӀосагъэр нафэ кытфэхъу. Непэ тыкызырэгъотыжы, тыкызырэшлэжы — ащкӀэ лъэбкъушлэ тэзыгъэдзыгъэр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу, Дунэе Адыгэ Хасэм и Президент игуадзэу КӀэрмыт Мухьдин ары. Ащ зэхышхъэ кӀэлэцӀыкӀу къэшпӀокӀо ансамблэу «Нэфым» тыригъусэу, тэри, журналистхэм, чыплӀэ гъэшлӀгъоныбэм тащылагъ, тилъэпкъыгъу цыф зэфӀэшхъафыбэмэ талукӀагъ. Ащ ихъа-тыркӀэ нэлуасэ тшыгъэх Нэгъой Яшар, Джыхъан Джэн-тамыр, Шәуджән Аднан, Натхъо Джэхъфар, Мышъэ Махьмуд ыкӀи нэмыкыбзэу адыгэхэр лъэпкъ насыпышлӀо хъужыныхэм дэлажэхэрэр. Адыгэ лъэпкъым шымышхъу, ау иныбджэгъушлӀухъу тызлукӀагъэри макӀэп. Ахэм тилъэпкъ кӀынэу ылӀэгъугъэр, тарихъ гъогу хылыгъу кыкӀугъэр зэхашыкӀу тигъусэх, тигъогогъухъу тигугъэ лъагъо кыпӀрэкӀох. Ащ фӀдэ цыфхэм зэу ащыщ Тыркуем ит къэлэшхоу Бурсэм ирайонхэм ащыщэу Османгази ипашӀэу Мустафа Дундар. Ти Адыгэ Хасэу Бурсэ шылажэрэм зепхыныгъэ пытэ дырилӀэу, яфӀло-фашӀэхэмкӀэ ІзпылӀгъу къафӀэхъоу ар ахӀт. Мустафа янӀ-ятӀхэр Балканым кышышхъугъэх ыкӀи ащ кыкыжыгъу зэрэщытым фӀшӀ, ежъ тырку нахъ мышӀэми, лъэшэу адыгэхэр егъӀлапӀэх, шъхъэкӀэфӀныгъэ афӀшӀы, ащӀыгъэ хъазабыр зыфӀдэр икӀу фӀдизэу зэхашыкӀы.

— Адыгэмэ язакъоп, Бурсэм шыпсӀурэмэ янахыбӀэр лъэпкъхэр Кавказым, Балканым, Грецием къарыкыжыгъэх. Ахэм зӀкӀэм сазӀрӀдэ-ІзпылӀщтыр ары сипшӀэрылъ шъхъаІэр, — кытфӀелуатэ

Мустафа Дундар — Бурсэ ирайонэу Османгази ипаш.

Мустафа, — курсхӀэри зэхӀтщытх ныдӀэлъфыбзэр ащызӀрагъӀшӀнӀэу, сыда пӀомэ зӀкӀэми а зы гумӀкыгъор ары яІэр — яныдӀэлъфыбзэ чӀанӀ. Адыгэ Хасэм сӀ зӀдӀэлъжыны-

гъу дысиІэм осӀшхо фӀсӀшӀы, Шариф Бириндж, Несрин Шенар, нэмыкӀхъу ащ хӀтхэм тызӀгӀурӀо.

Мустафа Дундар Темыр Кавказым, Адыгеим шыІӀкӀӀэ-псӀукӀӀэу арылӀхэм къакӀлупчӀагъ. Ар мыгӀлӀэу, уахътӀэу тӀ, ихъакӀэхэм, кыттыригъӀукӀа-дӀэрэм шъхъамысӀэу пчыхъэ реным кытхъыгъ, «Нэфым» хӀт кӀэлэцӀыкӀумэ якъӀшӀо дахэмэ яплыгъ, лъэшэуи Ізгу къафӀытеуагъ, нӀужым нӀбгырӀ пӀпчъ шӀухъафтынхэр кы-фишыгъэх.

Мы пчыхъӀзэхъхэм тыщы-ІукӀагъ Грузием кыкӀыгъэ шӀэныгъӀэлэжъ ныбжыкӀӀэу Алеко Кикнадзе. Тбилиси дӀт къэралыгъо университетым бзӀзӀгъӀшӀӀным ифакультет ия 2-рӀ курс ар шеджӀэ, адыга-

Алеко Кикнадзе — шӀэныгъӀэлэжъ ныбжыкӀ.

бзӀр ыгъӀбзӀрӀбзӀныр ары кыхыхыгъэр. ИгушылакӀӀкӀэ адыгабзӀр дӀгъу дӀзӀу зӀришӀӀрӀр тӀри, шӀэныгъӀэлэжъ ныбжыкӀӀэм ІукӀагъэхэм, кыдгугъу-рылагъ такыкъ зауӀрӀ ащ тызыдӀэгугъыІэм. Ау Алеко адыгабзӀр Іуль зӀрӀхъугъэм кышыуцун гухӀлӀ иІӀп. Ар Тыркуем, Иорданием ыкӀи Израиль ашыпсӀурӀ адыгӀхэм абзӀ диалектхэмкӀэ зӀрӀзӀтӀкыхӀэрэм фӀгъӀхыгъэ научнӀ ІофшӀӀным итхын фежъагъ. Тыркуе посольствӀэу Грузием шыІӀэм анахъ дӀгъоу еджӀхэр купӀэу ригъӀблӀгъагъэм Алеко ахӀфӀнӀэу хъугъэ.

— Адыгэ хъарыфхэр мӀ-фитІукӀӀэ зӀзгъӀшӀагъэх, нӀужым мӀкъӀэ Іужьухэм язӀгъӀшӀӀн сыфежъагъ, ахӀри зы тхъамафӀкӀӀэ сӀӀэ кызгъӀхъа-гъэх, — кытфӀелуатэ шӀэныгъӀэлэжъ ныбжыкӀӀэм. — СӀ адыгабзӀр зӀзгъӀшӀӀныр кызыхӀкыгъэр Баграт ШинкубӀ итхыгъу «АужырӀ убыхым» («Последний из ушедших») сызеджӀэм ащ гупшысӀэу сигъӀшыгъэхэр ары. Адыгэ лъэпкъым кырыкӀогъэ тхъамы-кӀагъом сыгу кыгъӀэбырсы-рыгъ ыкӀи лӀэшӀу сызӀридзагъ. Ау а зыр арӀп ащ лъапсӀэ фӀ-

«Нэфыр» къӀшӀо.

хъугъэр. Адыгеим ит къуаджӀэу ДжӀеджӀхъаблӀэ шыщӀэу ыкӀи шапӀугъу Уджыхъу ТӀмарӀ сӀ сикӀӀӀӀӀӀӀӀӀ. Ащ кысфитӀогагъ адыгэ лъэпкъым итарихъ, сигъӀшӀагъэх ишӀӀн-ха-бзӀхэр, икультура, идунӀӀететы-кӀӀэ. Уджыхъу ТӀмарӀ сыфӀраз ишӀуагъэ кысигъӀкыгъӀшӀ, ІӀпылӀгъу икӀу сигъӀгъоты-гъӀшӀ. ШыпкӀӀэр пӀоштмӀ, адыгабзӀр зӀбгъӀшӀӀныр кӀын, мӀкъӀэ Іужьухэр ары кӀӀзгъӀхылыӀӀӀӀ, ау уфаемӀ земы-гъӀшӀӀнӀэу шытӀп. СӀ мафӀэ кӀӀс гугъыІӀухыгъэ тӀокӀ фӀдиз езырӀу зӀзгъӀшӀӀщыгъэ, къа-рыкӀыхӀэрэмэ зашызгъӀгъуа-зӀщыгъэ. НӀужым Интернет-тыр кызыфзӀзгъӀфедзӀ, скай-пымкӀӀэ адыгэ ныбджӀэгъоу сӀІӀэхэм садӀгугъыІӀщыгъэ. ДжӀаушӀтӀэу теорием сыкыхӀ-кыжы, практикӀэм сыхъхъагъ. Джы марышъ зӀрӀшӀульгъоу адыгабзӀкӀӀэ сыкыжъудӀгугъыІӀ, шъуиупчӀӀэхэм джӀуапхэр къасӀтыжыкы.

Адыгэ лъэпкъым шымыш-ми, Алеко адыгабзӀр зӀригъӀшӀӀн ылӀӀкыгъ, сыда пӀомэ ащ ыгукӀӀӀ фӀягъ, шӀоигъоныгъэ ин иІагъ. ГухӀкӀ нахъ мышӀэми, тӀ тиадӀгӀхъу ащкӀӀ тельхӀӀӀ миллион зӀІӀхэм адыгабзӀр ящыкӀӀӀгъӀжӀӀп. Сыда ащ фӀдизӀу кыттышӀыгъэр сӀо-зӀ бӀрӀэ сызӀупчӀыжы. СӀд ушъхъагъуа ренӀу тӀІӀхэр: адыгабзӀм урылӀжӀӀнышъ, ащ хъалыгъу уасӀ кырыблӀжыын умылӀӀкышӀтӀэу, ар пӀуль кӀо-дыкӀӀэ ушымыІӀшӀушӀтӀэу зы-ІохӀэрэм яеплӀыкӀӀэ тӀрӀзӀа? АрынкӀи хъун, ау мылӀкы угъоин закъор арӀп ныІа цы-фыр дунаим кызыкытӀехъуа-гъэр? МӀхъанӀу тӀІӀр зыфӀкӀо-жырӀр а зызакъор арына? МафӀэ кӀӀс хышхом иорхӀэр нахъ лъагъ хъухӀрэм фӀд, зӀ-утӀӀкыхэмэ, псыгъонткӀо мин-хӀр аутхӀхӀӀ. ТӀ тилъӀпкъым фае ащ хӀкӀуадӀэр иныдӀэлъфы-бзӀ пӀыдз ешӀымӀ, нӀпкъымкӀӀэ зигъӀзӀныр имыгъӀӀӀжӀӀм...

БӀ узӀгупшысӀӀн ылӀӀкы-щтыр, бӀ гукъау бгъӀгум дӀ-

кӀуадӀӀӀри. Миллион пчыагъэу Тыркуем ис адыгӀмэ азышӀанӀм яныдӀэлъфыбзӀ зӀрӀчІанагъэр зыплӀӀӀгукӀӀ, джыри гугъыІӀ-ныр зӀзымыгъӀшӀӀгъэ сабыим фӀдӀу илӀӀс 50-м кӀӀехъугъэ адыгӀлӀыр адыгабзӀкӀӀэ кыб-дӀмыгугъыІӀшӀоу уапашъхъэ иты зыхъукӀӀ, МыекъуапӀ иу-рамхэм атет ныбжыкӀӀэмэ урысыбзӀр агъӀбзӀрабзӀу, къа-дальфыгъэм фӀдӀу рыхъуан-хӀэ зыхъукӀӀ... Ау тыгу кӀӀзы-ІӀтыжырӀр лъэпкъым фӀгум-кыӀӀрӀ цыфхэм япчыагъэ на-хыбӀэ зӀрӀхъурӀр ары. Ахэм лъэпкъ шӀӀжыр агъӀлапӀӀ, тӀІофхэр нахъ псынкӀӀэу зӀра-шӀыщтым фӀлажъэх. ХъушӀт ЭммӀ Бурсэм нӀлуасӀ тыщы-фӀхъугъ. Хъапий ДжӀӀвдӀт фӀ-

ХъушӀт ЭммӀ — Бурсэ Адыгэ Хасэм щӀлажӀэ.

дӀу ЭммӀ тиреспубликӀэ гъӀзӀ-тӀэу «Адыгэ макъэм» кыхъӀӀ-рӀ статьяхэр сайтым рехыхӀшъ тыркубзӀкӀӀэ зӀредзӀкых, ады-гъу адыгабзӀ зымышӀӀжыыхӀ-рӀр хӀкужыым шыхъурӀ-шы-шӀӀхӀэрэм ащегъӀгъуазӀх. Ау а зы Іофыр арӀп ЭммӀ ыгъӀца-кӀӀӀрӀ. ИлӀӀс пчыагъэ хъу-гъӀшъ адыгабзӀмкӀӀэ кӀӀӀӀ-егъаджӀу мӀлажӀэ.

— Адыгэ лъэпкъым фӀгъӀ-хыгъэ сайтыбӀ шыІӀ хъугъэ,

ау ахэм кыхъаутыгъэхэр Ізубы-тыпӀӀ сшыхӀӀрӀп, сшыгъӀэхэм «Адыгэ макъэм» кыхъагъэм есӀгъӀшӀӀжыых, сыда пӀо-мэ нахъ цыхъэ фӀсӀшӀы, ащ итыр ушӀӀӀӀӀӀӀӀ, шыпкыӀу зӀрӀшӀыттым тыщыгъуа-зӀшъ, — кытфӀелуатэ ХъушӀт ЭммӀ. — СӀ зӀсӀдзӀкыӀрӀ ста-тыяхэр нахыбӀрӀмкӀӀэ адыгӀ лъӀпкъым фӀгъӀхыгъӀхӀэр ары, ау гумӀкыгъоу сӀІӀр статьяхэр загъорӀ кызырӀегу-жыохӀӀр ары.

РеспубликӀэм кышыдӀӀкыӀрӀ гъӀзӀетмӀ мы ІофымкӀӀэ тызӀрӀ-нӀжыкӀурӀр, хъугъӀ-шӀагъӀхӀэр адрӀхэм анахъ псынкӀӀэу кы-зӀрӀхӀыттытхэм ренӀу тызӀ-рӀпылыр, арӀу шыгъми, тызшы-гужыохӀӀр чыплӀӀхӀри кызы-рӀхӀкыхӀӀрӀ, тызӀригъӀмыса-гъэм шыпкыагъэ зӀрӀхӀлыр сӀри ЭммӀ есӀуагъ ыкӀи ишӀІо-гъоныгъэ кыдӀтлӀытӀнӀэу згъӀугъагъэ.

Османгази ипашӀэу зэхышхъэ пчыхъӀзэхъхэм тыщыІӀӀэ тилъӀпкъыгъубэмэ гугъыІӀгъу та-фӀхъугъ. Тыркуем ит къуаджӀэу ЕджӀркыуае шыщӀэу ДжӀгуа-мыкъо Нихъад тызыдӀгугъыІа-гъэхэм ащыщ. Ащ кызырӀт-фитӀогагъэмкӀӀэ, Тыркуем шыІӀэ ЕджӀркыуае абдзахӀхӀри, ша-псыгъӀхӀри, еджӀркыуаехӀри дӀсых. ЛъӀкыуацӀӀу ахыхӀхӀрӀр

ДжӀгуаумыкӀо Нихъад — Тыркуем ит къуаджӀэу ЕджӀркыуае шыщ.

нахыбӀрӀмкӀӀэ НӀбалӀкӀӀо, ЦӀгъошӀу, ПӀнӀшӀу, Натхъо, Цыргъой.

— СятӀжъ ятӀ хӀкужыым кы-шышхъугъ, — кытфӀелуатэ Ни-хъад. — СятӀжъ ышӀагъэр Ахъ-мӀд, сятӀ — Салихъ, ау цыфмӀ цӀӀӀедзӀу Былау фашӀыгъагъ. ТикъуаджӀэ джы зыдӀщыс чыплӀӀм 1881-рӀ илӀӀсым тӀы-сыгъагъэ. Ащ ыпӀкӀӀэ бӀрӀэ ко-щыгъэ. УнӀгъуи 180-рӀ, нӀбгырӀ миным кӀӀехъу ащ шыпсӀӀу-щыгъэ. Псыр кызыкӀӀӀом ыуж къуаджӀр щӀу гошыгъэ хъугъэ: БӀджӀжыкыуадж, ЕджӀркыуай, ХъаджӀмыкыуадж.

ДжӀгуаумыкӀо Нихъади, нӀ-мыкӀ тилъӀпкъыгъухъу гугъы-ІӀгъу тызыфӀхъугъӀхӀэм «ты-тхъӀжыгъ, бӀшӀагъэ непӀ фӀ-дӀу адыгабзӀкӀӀэ тызымыгу-шылагъэр» кытӀаІоштыгъэ, гушӀІори анӀгумӀ къакӀӀшӀы-щыгъэ, ар агу кызырӀкыӀрӀ-ри кӀӀӀшӀӀнӀу шытыгъ. Шып-кӀӀэр пӀоштмӀ, тӀри тытхъӀ-жыгъ, хымӀ хӀгъӀгу щӀӀсӀӀ-хэм тилъӀпкъыгъухӀр тӀкӀош шыпкыӀӀ, тӀти шыпкыӀӀ.

ДӀРБӀ Тимур.

МыекъуапӀ — Тыркуер — МыекъуапӀ.

ТИЗЭДЭГУЩЫНЭГЪУХЭР

**КІЭРМЫТ
Мухьдин:**

«ЩыкІагъэу тфэхъугъэр дэдгъэзыжъын фае»

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатэу, зэлъашлэрэ меценатэу, клэлэцыкІу къэшъокІо ансамблэу «Нэф» зыфиІорэм и зэхъащакІоу КІэрмыт Мухьдинэ пресс-конференцие кызыритыгъэр джырэблагъэ тигъэзет кыхиутыгъагъ. Ансамблэм илээсыбэ хъугъэу тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ къэралыгъохэр кызырыкІухъэхэрэм, джырэблагъэ Тыркуем зэрэщылагъэм ар фэгъэхъыгъагъ. КызырэтІуагъэу пресс-конференциер зэрэкІуагъэм, упчІэу депутатым ратыгъэхэм ыкІи ащ иджэуапхэм нэлъасэ шъуафэтшышт.

7 — 8 фэдиз адыгъэу Тыркуем щэпсэу. Ащ щыщэу миллионрэнкыорэ — ТІур ары анахыбэм и адыгабзэ зышІэрэр. Ар узыгъэ-гумэкІын Іофыгъоу щыт. Ащ фэшІ, сэри сишІуагъэ горэ язгъэкІынэу, тыздэлэнышъ адыгабзэкІэ езыгъэдженхэ клэлэегъаджэ афэдгъэкІонэу предложение къафэхъыгъ ыкІи ягуапэу кызыдырагъэштагъ. Ащ тетэу Инэм гурыт еджапІэу N 25-м адыгабзэкІэ щезыгъаджэщтыгъэхэ Батмэн Светланэ афэгъэкІуагъ. Ащ игъус ипшъашъэу Зайнаб. Ар «Нэфым» кышшыгъоштыгъ, непэ студент. Джы янэ мафэрэ адыгабзэр арегъашІэ, пчыхъэрэ ежъ кыгъашъох. Тилъэпкъэгъоу ащ щыпсэухэрэм и Іофым дэгъоу зыфагъэхъазырыгъ. Жъы хъугъэ еджапІэу амыгъэфедэжыщтыгъэр ежъхэм яунэе мылыкІу агъэцэкІэжы, кондиционерым нэсыжъэу ищыкІагъэр зэкІэри чІагъэуцуагъ. Шъыпкъэу

кІэми лъэшэу ежъхэри афэщэгъэх. Зэхэзыщэхэу, нахыбэу зэзыпхыхэрэ псгъэуми ягуапэу ахэлажъэх. Футбол зэдешІэнхэу предложение кызысэхъым кызыдырагъэштагъ. ГушыІэм пае, ансамблэм хэтхэм илээси 8, 10 — 15 аныбжъым, футболымкІэ командэм хэтхэм 21 — 30, 35-рэ, 50 зыныбжы ахэт. Ащ ишІуагъэкІэ аныбжъхэр зэфэшъхъафэу нахъ нэбгырабэ зэхъагъ, ныбджэгъуныгъэ азыфагу кыдэхъагъ. Футболым ишІуагъэкІэ, мыгъэ апэрэу ныбжыкІэ бэдэдэ кызызэхэтшэн тІэгъІыгъ. Арышъ, ягуапэу лъэныкыо псгъэумкІи кызыдырагъаштэ.

УПЧІЭ: Непэ цыфым ахъщэр зыгорэм зыхилъхъэкІэ процентхэр е дивидентхэр кыкІэ-кІожьынэу ары зэрэщыгугъырэр. ЫпкІэ хэмылъэу зыми зи пфисІэ-щтэп. Ар кызыдэплъытэкІэ, о мы пшІэрэм кыпфыхъэкІырэр пшІэ пшІонгъоу мэхъу.

УПЧІЭ: Мэхъэнэ ин зилэ этническэ проект кІэ-щакІо узыфэхъугъэр. Илээс къэс орэдылохэр, къэшъуакІохэр, шІэныгъэлэжъхэр, журналистхэр зыхэт купэу узипащэр о уишІушІагъэкІэ тилъэпкъэгъухэр зэрыс къэралыгъохэм ащэлэ. Сыда о ащ мэхъанэу халпхъэрэ?

— ЛэшІэгъурэ ныкыорэ фэдизым тызэкІэрычыгъагъ, аужырэ илээс 15 — 20-р ары ныІэп тызэхъанэу амал тилэ зыхъугъэр. Арышъ, а щыкІагъэу тфэхъугъэр дэдгъэзыжъын фае. Тилъэпкъэ процент 90-р фэдизыр ячІыгужъ пэчыжъэ хъугъэ. ЗэрэхъурэмкІэ, тигарихъ, тикультурэ инахыбэр ІэкІыбым щыІ. Ащ пае тизэхъэхэм тэркІи ежъхэмкІи шІуагъэ кыагы. Культурологическэ научнэ экспедициехэр тищыкІагъэхэу сэлъытэ. Тинешъырэ мафэ ащ бэкІэ епхыгъ. Мы Іофым сыкыфэкІоным телъхъэпІэ заулэ фэхъугъ. Сэ Бжыхъэ-кыоежъым сыщыщ, ау сицІыкІугъом поселкэу Инэм сыкыащэжы, ащ сыщанІугъ ыкІи сыщэпсэу. Синэрылэгъэу нэмыкІ лъэпкъхэм тызэрэхъокІэжыкы-рэр, уахътэ нахыбэу тешІэ къэси а Іофыгъор нахъ зэрэхъуатэрэр. Сэ сшъхъэкІэ ащ хэсшы-хъан слъэкІыштым куоу сегу-пшысэгъ. КъыткІэхъухъэхэрэм тиньдэлъфыбзэ ашІэрэп, рыгу-щыІэхэрэп, лъэпкъ кыашъохэм, орэдхэм хэшІыкІ афырІагъ. ГушыІэм пае, нысэщэ джэгъу горэм узыхахъэкІэ нэбгырэ 200 фэдизэу щыІэм щыщэу нэбгырэ зы-тІушыр ары ныІэп адыгэ кыашъохэм хэшІыкІ афызилэр. Джащыгъом клэлэцыкІу къэшъокІо ансамблэр зэхэсшэнэу исхъухъагъ, ау... Зыгорэм кІэмыгъэгъушІухэмэ коллективыр илээс зытІушъ нахыбэрэ зэрэщымы-Іэштыр нэужым кызыгурылауагъ ыкІи ІэкІыб къэралыгъохэр кызыгъэкІухъанхэу гушыІэ ястыгъ. Мыщ дэжъым шэпхъэ гъэнфа-гъэхэри афэгъэуцугъэх. Адыгабзэр дэгъоу ашІэн, рыгушыІэнхэ, усэхэм адыгабзэкІэ кыаджэ-шъунхэ фае, нэмыкІэу агъэцэ-кІэщтыри бэ. Апэрэ уахътэм цы-хъэшхо кысфашІыщтыгъэпын-фай, ау сиІуагъэ згъэцэкІэжы, Сирием зысэхъэм юж нэбгы-рэ 38 — 40 хъуштыгъэ коллек-тивыр охътэ кІэкІым кыкІоцІ нэбгыри 100-кІэ нахыбэ хъугъэ.

Нэужым Іофхэр дэгъоу зэрэзэ-пыфэхэрэр зысэлъэгъум яІоф-шІэн хэшІыкІ фызиІэ специалист дэгъухэр кызыгъэблэгъагъэх. Непэ ащ фэдэу нэбгыри 9-мэ клэлэ-цыкІухэм Іоф адашІэ.

УПЧІЭ: Ансамблэр зыдэщылагъэхэр, ащ ипрограммэ зыфэдэр, о еплъыкІэу фыуилэр кы-тэлІуагъэмэ дэгъугъэ.

— «Нэфыр» Сирием, щэгъого-гъо Тыркуем, Израиль тІогъого-гъо ыкІи Германием ащылагъ. СыдигъокІи ипрограммэ зэфэ-шъхъафы, илээс пчыагъэм кы-кІоцІ а зыр кыагъэлъэгъожъэу кыыхэкІыгъэп. Мы аужырэ кІо-гъум япрограммэ тІоу агошъы-гъагъ, сыда пІомэ чыпІэ зэфэ-шъхъафитІум ащылагъэх. Апэрэ тхъамафэр кыалэу Бурэс шагъэ-кІуагъ. ШІокІ имылэу сэ кызы-гъэуцурэ шапхъэхэм ащыщ кІэ-лэцыкІухэр ежъхэм ялэгъухэр зэрыс адыгэ унагъохэм ащы-псэунхэр. Ныбджэгъуныгъэ азы-фагу кыыхъанышъ, зэгурыІон-хэшъ, ар ягъашІэ щыпхырашы-нэу сыфай, ары зыуж ситыр. Ары футбол цыкІумкІэ Инэм икоманди лыкІо купым мыгъэ хэзгъэхъаным лъапсэ фэхъугъэр. Мы кыалэм ансамблэр фестиваль зэфэшъхъафхэм ащыхэлэжъагъ, концерт кыштитыгъ. ЯтІонэрэ тхъамафэм адыгэ чылэгъуищ зэ-рыт Измирскэ районым ты-кІуагъ. Къуаджэ пэпч ыкІи рай-он гупчэм концертхэр къаща-тыгъэх. Ахэр сыхагы 2,5 — 3-рэ кІуагъэх, узІапашъу гъэшІэгъо-нэу, дахэу зэхъагъэуцогъагъэх. Джащ фэдэу футболымкІэ коман-дэр къуаджэ пэпчэ щадешІагъ. Арышъ, программэхэр мыгъэ-шІэгъоныгъэу кыыхэкІыгъэп.

УПЧІЭ: КІэлэцыкІу ку-пышхо ІэкІыбым пшэнэу мэхъу. Ар пшъэрыл ин, ахэм ящыІэныгыи япсау-ныгыи апае пшъэдэ-кІыжъ зыхъырэр орэу мэхъу. Шъузыфэхъа-зыр чыпІэ шъуифэу кы-хэкІыгъа, сыдэуштыгъэ ахэм шъуахэкІыжыгъа?

— Илээси 8-м кыкІоцІ ты-зыфэхъыгъызырбэ кыыхэкІыгъ.

Ны-тыхэм цыхъэ кысфашІэу яклалэхэр кызырэдэатІушъырэм фэшІ сызэрафэрэзэр кыхъэгъэ-щымэ шІоигъу... КІогъу пэпчэ илээс псаурэ зыфэхъэхъазыры. Мары тхъамафэкІэ узэкІэІэбэ-жъымэ тыкъэкІожыгъ, къэкІошт илээс кІогъум зыфэгъэхъазы-рынэу езгъэжъэгъэх. Лъэныкыо псгъэури кыдэслыгътэным, зэкІэ-ми садегупшысэным сыпыл. КІэлэцыкІухэр гъогум кышшы-сымаджэхэу кыыхэкІыгъ. Гъэре-кІо километрэ минрэ ныкыорэм ехъу закІум, чэщ-зымаф, чэщ-мэ-фитІу ныІэп чылагъохэм зэра-дэсыщтыгъэхэр. Ар тэркІи псын-кІагъэп, кІэлэцыкІухэм ягугъу сшІыжыкырэп. Ащ пае купым врач хэзгъэхъагъ. Нахыжъэу сигъус-хэри лъэшэу кызыдэлэх, сизакъоу зэкІэри спшъэ дэкІырэп.

УПЧІЭ: Илээс пчыагъэм кыкІоцІ проектэу епхыжъагъэм мымакІэу зегъэушъомбгъугъ. МэзитІукІэ узэкІэІэбэ-жъымэ адыгабзэкІэ езыгъэдэжэщтхэ кІэлэ-егъаджэ Тыркуем бгъэ-кІуагъэ. Ар зэрэхъугъэм тыгыгъэгъуазэба.

— Диаспорэми адыгабзэм изэгъэшІэнкІэ Іофыгъохэр мы-макІэу яІэх. Ахэри ямылэпкъэ-гъухэм ахэкІокІэжыых. Сэ зэ-рэсшІэрэмкІэ нэбгырэ миллиони

пІоштмэ, зэрэмыгугъагъэхэу псгъэури кычІэкІыгъ. КІэлэцы-кІухэм ямызакъоу, зихэхъогъу-хэри, нахыжъхэри адыгабзэр зэрагъэшІэнэу кыэкІох. Еджа-пІэм чІэмыфэжыыхэуи хъугъэ ыкІи мазэкІэ зэкІэми еджакІи тхакІи зэрагъэшІагъ. Ахэр лати-ныбз зэреджэхэрэр, тэ кирилли-цэр зэрэдгъэфедэрэр кыдэплъы-тэмэ, ар умыгъэшІэгъон плъэ-кІырэп. Арышъ, а проектыри дэ-гъоу гъэцэкІагъэ хъугъэу плъы-тэми хъушт. Джы адыгэ чылэ-гъуишыри кІэлэегъаджэхэр афэдгъэкІонхэу кыкІэлэІух ыкІи ар афэгъэгъэкІэщт.

УПЧІЭ: Псгъэуи апэу илээсыбэм кыкІоцІ Адыгэ телевидением Іоф кызырэдэатІэрэм, лыкІо купым съемочнэ купыри зэрэхэбгъахъэрэм апае тхъауегъэпсэу кыуатІомэ тшІонгъу. КъыткІэхъухъэхэрэм лъэпкъым икультурэ алыІэсыным юж узэ-ритым имызакъоу, ІэкІы-бым цыІэ адыгэхэм яегъэдженэ Іоф дэошІэ. Ахэми цыхъэ кыпфа-шыныр, кыодэлунхэр сыдэуштыгъэу кыбдэ-хъура?

— Ар ащ фэдизэу кынэп, сы-да пІомэ лъэпкъым епхыгъэм зэ-

— Мы упчІэм джэуап кыс-тыжъэу бэрэ кыыхэкІыгъ... Мылыкы мыщ сэ кыыхэсхырэп. СицІыкІугъом кышшыублагъэу патриотизмагъэм сыфагъэсагъэу щыт, си Родина, силъэпкъ шІу сагъэлэжъугъэх. Сятэжъ Кениг-сберг нэси зыштэгъагъэмэ ащы-щыгъ, ащ ыш Рейхстагым ыцІэ тыритхъагъ. Арышъ, а патрио-тизмагъэм сыгукІэ сифгъэупсэ-фырэп. Сэ сизакъоу сшІэшъу-гъэр бэдэд, сэри ащ фэдэ сежа-гъэп. Нэбгырабэ нэлъасэ зэфэ-хъугъ, бзэр зэбгъэшІэныр зэрэ-мыкыныр кыагурылауагъ... Мары шъошІэ Владимир Владимиро-вичым лъэпкъ Іофхэм афэгъэзэ-гъэнэу Комитет зэхэщгъэн фаеу кызырІуагъэр. Ар щыІэмэ, ащ икыутамэ тэри тилэ хъушт, про-граммэ гъэнэфагъэхэр щыІэ-щтых, ащ пэлухъащт мылыкыр кыатІуштышт. Ау а зэпстэур кы-зызэфэхэкІэ тэ тежэу, уахътэр хъаулыеу дгъако хъуштыт.

УПЧІЭ: Адыгеим ылъэ-ныкыокІэ укыаплъэмэ, мы проектэу епхыжъа-гъэм мымакІэу СМІ-м игугъу ашы, кыагъэлъа-гъо, кыатгы, кыаІуатэ. Къэралыгъоу уздэщыІэ-хэрэми ащ фэдэу алыа-гъэлэсэу ащызэхэошІа?

— Дэгъу дэдэу алыэлэсы. Телеканалэу «Нарт» зыфиІорэри ащ кыхэлажъэ. Апэрэу мыгъэ лыкІо купым хэзгъэхъагъэх по-селкэу Инэм ибыслыгъэм дин организации Адыгэ хасэми анахъ чанэу ахэтхэм ащыщ нэбгы-ритІуи. Зым илээс 80-м ехъу, адрэм 66-рэ аныбжъ. Ахэми мыщ ялахышІу кыхашыхъагъ, сыда пІомэ ежъхэм яккыгъо-лэ-гъухэм аІукагъэх, адыгабзэкІэ зэдэгущылагъэх.

— Тхъауегъэпсэу. Про-ектэу узипащэм лъэп-кымыкІи мэхъанэ ин иІ, кыткІэхъухъэрэ лэ-ужхэм яІун-гъэсэнкІи шІогъэ ин кыеты. Проек-тым илыгъэкІотэнкІэ гъэхъагъэхэр пшІынхэу тыпфэлъало.

ХЪУТ Нэфсет.

Сурэтхэр Іэшынэ Аслъан кытырихыгъэх.

Мэзихым Иоф зэрашлагъэм тегушылагъэх

Адыгэкъалэ иактив изэлуклэ кыратхыкыгъ

Бэмышлэу Адыгэкъалэ иактив изэлуклэ шылагъ. Ащ хэлъжыагъэх кълэм икълулыкъушлагъэхэм ялэшхьэ-тетхэр, кълэл Советым ина-роднэ депутатхэр, админи-страцием иотделхэм япа-щэхэр, бизнесым пылхэр, заомрэ Иофшлэнымрэ яве-теранхэр, нибжьыкълэхэм, общественнэ организацие-хэм ялыкълэхэр.

Зытегушылагъэхэр «Адыгэкъалэ исоциальнэ-экономикэ хэхъо-ныгъэ тызхэт ильэсым иапэрэ мэ-зих кълухъу фэхьугъэхэр» зыфи-лорэ Иофыгъор ары. Ащ фэгъэ-хыгъэ докладыр зэлуклэм кы-щишлыгъ Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбый. Ащ кызыр-иуагъэмкълэ, 2011-рэ ильэсым иапэрэ мэзих кълэм сомэ миллион 278-рэ зыосэ промышлен-нэ продукция кышхьахыжыгъ. Ар ыпэрэ ильэсым Иофшлагъэу ялагъэм тлэкълу нахь макълэ. Кызы-хэкълэгъэр анахь предприятие-шхохъу Вологодскэ заводэу «СКДМ»-м икълутамэрэ пындж заводэу «Время» зыфилорэмрэ икълу фэдизэу япшгъэрылхэр зэрамыгъэцкълэгъэр ары.

Мэкъу-мэщымкълэ тапкълэ шы-клагъэу ялэштыгъэхэр дагъэзыж-хъу рагъэжыагъ. Гъэрэкълэ бжыхьа-сэхэр, ыпэрэ ильэсхэм ялыгыгъэ-мэ, фэдизрэ ныкъорэкълэ нахьбозу зэрапхыгъэхэм, мыгыи хыныгъо-шор игъом кълэыгъэ фэмыхъу зэрэзэшлуахыгъэм яшлуагъэкълэ, коц тонн 790-рэ кълыхьыжыгъ. Ащ нахьыги кълыхьыжын алъэ-кълыштыгъэ хьэлъгъэе чэмхэм бжыхьасэхэр амыгульзугугъагъэмэ. Хэт сыд зарелуи, къоджэдэхсэм ячэмхэр аубытыгъэхэп.

Кълэм иэкономикэ хэхъоны-гъэхэр егъэшлыгъэнхэм, цыф-

мэ Иофшлэным ягъэгъотыгъэным ялахьышлу хэлъ предприятие цы-кълухэм. Ахэм анахь дэгъоу Иоф зышлорэр ЗАО КПП «Теучеж-ский» зыфилорэр ары. Бизнес цыкълум пылэ пстэуми продук-циеу мэзихым кълыхьыжыгъэм ипроцент 93-р зилэшлагъэхэр а комбинатым илофышлэхэр ары.

Кълэм федеральнэ програм-мэхэу «Юг России» ыкълэ «Со-циальное развитие села» зыфи-лорэм ягъэцкълэ дэгъоу Иоф шлагъэ. Кълэл сымэджэщым кы-пашыхьэрэ унэми, ащ псы шлоу кышхьычлэкълэрэм иукъэбзып-и яшлын аухыгъ. Кълэм ипсыры-кълуаплэхэри зэблахъугъ. Кълуырэу Псэкълупсэ зэкълэ шыпсэхэрэми газыр агъэфедэ хъугъэ. Стади-оныр ашлынэу рагъэжыагъ. Иэрышл тедэ зыфашышчт футбол ешлани ялэ хъушчт. Ахэм бюджет ахьщэу сомэ миллион 860-м ехъу ате-кълуадэ.

Хьалъэкълуаий хэхъоныгъэ дэ-гъухэр фэхъух. Бэрэ зэжэгъэхэ гурыт еджаплэм игъэпсын шыфе-жыагъэх. Тло зэтет унэм ишлын сомэ миллион 136-рэ пэлухьашчт. Ащ хэтшчт кълэлэцылкълэ сади-ри. Кълэтон Адыгэкъалэ нэмыкълэ псэуплэ кълэлэцылкълэ Иыгышлэхэр щикълэу, чэзыум ежэхэу шыцъ-мытхъу республикэм зримытыр.

Кълэл сымэджэщыр нахь зэтэ-гъэпсыхьагъэ мэхъу зэпгъ. Лъапкълэ проектэу «Псауныгъ» зыфилорэм ыпкълэ кыкыкълэ мыщ медицинэ оборудованиеу кыкълэлахьэрэ

макълэп. Джыри сомэ миллионибл кыфатлупшыгъ сымэджэщы-жым ышхьыи, ишхьаныгъу-пчъэхэри зэблахъунхъу, ащ кы-пашыхьэрэ унэшхоу бэрэ пэмы-лэу атлупшыштым ишагуи зэты-рагъэпсыхьанэу ыкълэ кълашы-хьанэу. Кълэл администрацием сымэджэщым кадрэхэр икълэу илэнхэм ыналэ тырегъэты. Ащ фэшыхьат медицинэ илофышлэ нэбгырихмэ фэтэрхэр, тлумэ унэ-хэр общежитием зэращыраты-гъэр.

— Ильэсыкълэ еджэгъуми зэ-рифэшъуашэу еджаплэхэр фэтэ-гъэхьахырых, — ипсалъэ лъи-гъэкълотагъ Хьатэгъум. — Апэрэ гурыт еджаплэм шыхьафкълэ класс 12-мэ ыкълэ коридорхэм ащышхэм джэхашхьохэр арядгэ-дзагъ. Кълэнэжыгъэр пчъэ-шхьаныгъу-пчъэхэр зэблэхъу-гъэнхэр ары. Адрэ еджаплэхэри агъэцкълэжыгъахэх.

Яшэнэрэ кълэлэцылкълэ Иыгыш-плэм иунашхьыи, ишхьаныгъу-пчъэхэри зэблахъугъэх. Лъапкълэ культурэм и Гупчэ иунашхьыи агъэцкълэжышчт.

Унэгъуабэ зычлэс унэхэм ягъэ-цкълэжыын сомэ миллион 90-рэ пэлудгъэхьагъэх. Москва кы-кышчт инвесторхэм кълэм логистическэ Гупчэшхо шагъэпсы-нэу шьт. Ащ кыкълэцылкълэ шьт хэтэрыкълэ пасэхэр кызыщагъэ-кышчт фэбэплэ зэхэтым ишлыни. Нэпэмыкълэ инвестиционнэ проект-хэми кълэм Иоф шлагъэу ра-

гъажыэ. Ахэм ашышхэм унэгъо 52-рэ ыкълэ 95-рэ зычлэсышчтхэ унэшхохэр кълэм шагъэпсы-шчтых. Вологдэ кыкыгъэ инве-сторхэри бэрэ зигугъу тшлэрэ бэдзэршлыплэм игъэпсын фе-жъэнхъу хьахырых.

Кълэм исоциальнэ-экономи-кэ хэхъоныгъэхэр зыфэдэхэр нэ-рылгъэу кыпфэзышлыхэрэ шьсэхэри докладчыкым кыхьы-гъэх. Ар кълэм ахьщэ федэу кыхьыжыкълэм кызырэхьахь-рэр ары. Мэзихъу кызытэныкълэ-гъэм ежъ-ежыкълэу кълыхьыжы-гъэ ахьщэ федэу ябюджет кы-хьагъэр сомэ миллион 36,4-рэ. Ар ыпэрэ ильэсым Иофшлагъэу ялагъэм сомэ миллион 12-м ехъу-кълэ нахьыб. Мэгугъэх ащ хагъэ-хьонэу.

— Джары апэрэ ильэсныкълэм тиофшлагъэхэр зыфэдэхэр, — икълухым кылуагъ Хьатэгъу Налбый. — Тшлагъэр макълэп, ау ахэр гъунапкъэхэп. Нахь гъэхъэ-гъэшлэхэр тшлынхэм фэшлыкълэ джыри амалышлэхэр тлэх. Арышъ, тлэ зэкълэдзагъэу, тызгугуриомэ, тызэдэлужьэ тызэдэлэжъэшт, тикъали нахь зэтэдгъэпсыхьашчт, тикълэцылхэм ящылэклэ-псэукълэ на-хьышлу тшлышчт, тиреспубликэ ипашчхэри зэралъэкълэу кыдде-лэхьш, кызырэтшыгугъыхэрэ кьэдгъэшпыпкъэжышчт.

Ащ ыужы ежъ зыгъэгумэкълэрэ Иофыгъо заулемэ ягугъу кы-шыгъ. Ахэм ашышхэу апэу зы-цлэ кырылуагъэр Краснодар

псыубытыплэр ашлы зэхъум кълэ-гъэкошыгъэхэм шапхъэхэмкълэ атефэщтыгъэ цыф псэуплэхэр не-пэ кызынэсыгъэм арамьтыжы-гъэу къралыгъом чыфэу зэрэтэ-лтыр ары. А Иофыгъор зафэу зэ-хэфыгъэным фэшл зэрихьэрэ амалхэр зыфэдэхэр активым хэ-лажыэхэрэм кълэфилогатъ.

Ятлонэрэу зыгъэгумэкълэу зи-гугъу кышлыгъэр коммунальнэ фэлэ-фашлэхэу унагъохэм афа-гъэцкълэхэрэм ахьщэу атефэрэр цыфхэм зэрамытыжыкълэрэ ары. Пстэумкълэ зэтырихьагъэу псы-пкълэу, газыпкълэу, светыпкълэу цыфхэм ателыр сомэ миллион 26-м ехъу. Джащ фэдэу марш-руткэхэм ялофшлагъэ зэрымгъэ-разэрэми, гъогухэм ащызекло-гъэнымкълэ шапхъэу шылэхэр шо-ферхэм зэрамыгъэцкълэрэми, ахэмкълэ дисциплинэр зыукъохэ-рэми, чэщырэ кълэдэхсэр рэхьа-тэу зымыгъэчъыехъу, ащ иурам-хэм нэф оштыфэ автомашинэхэу кълэцыздэчъэхэрэр зезыфэхэрэ кълэ нибжьыкълэхэр зэрифэ-шъуашэу зымыгъэпшынэхэрэ ГИБДД-м илофышлэхэм зэрафе-мыразэм, нэмыкълэхэми кълэтегу-шылагъ.

Кълэм иактив изэлукълэ почта-льонхэр зэрэщымылэхэм, гъэзетэу зыкълэхагъэхэр кълэфамахьхэу, зэтеуагъэхэу связым иотделение-хэм зэралъэхьхэм, унэхэр зэра-гъэцкълэжыхэрэм унгъэрэзэнэу зэрэщымытым, псырыкълэу члалъхьэхэрэу зауыхькълэ ахэр уна-гъохэм япсырыкълуаплэхэм зэра-пагъэнэжышчт шлыкълэм, нэмы-кълэу зыгъэгумэкълэхэрэм кълэтегу-шылагъэх Иофшлэным иветеран-хэу Нэхэе Рэшыдэ, Гусэрыкълэ Теуцожэ, Пчыхьалыкълэ Байзэт, Цыкълэ Кимэ, Къэдэ Юрэ, Абыдэ Хьисэ, нэмыкълэхэри.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Члэхьагъу уахьтэр Адыгейм шыухыгъ

Шылэныгъэм кълэщылъгъэжыкълэу кызырэхэкълэрэмкълэ, гурыт еджаплэм дэгъоу щемыджагъэ-ми, апшгъэрэ еджаплэм зычлафа-кълэ акылы кызыфигъотыжъэу, ахьщэшхо фэзыти янэ-ятэхъу члэзыгъэхьагъэхэр кымыгъэу-кытэжыынхэм фэшл егугъоу еджэ-хэрэри кълэхэкълых. Ау, гукъау нахь мышлэми, шлэныгъэ зэра-гъэгъотынын хэтэгъэкълэжышъ, урокым члэхьанхэу зышхьэ езы-мыпсэсыжыкълэ еджапкъэхэми мы-макълэу уарехьыллэ. Лекциехэм ачлэсынхэм ахэм агъэцылкълэу кызыщагъэхъу, урокхэр блэзы-мыгъэкълэхэу еджэхэрэм адэхьа-шхых. «Сыд пае кын зэбгъэ-лгъэгъужъу уроком учлэсгъэла, сессииер кълэмэ кълэзэгъаджэхэм ахьщэ алэклатлхьэзэ экзаменхэр ядгъэгъэушчтых, нахьыбэмэ джары зэрашлэрэ», — алоу бэрэ зэхэхыи ыкълэ а кълэбары непэ хэткълэ шъэфыжъэп. Кълэзэгъа-джэхэр зэкълэ ахьщэкълэ ащэфы-хэуи плон плэкълышчт, ахэтых алуагъэм афгетемыкълэхэр, ахь-щэкълэ «пшэфын» умылэкълышчт-хэр. Джащ фэдэ кълэзэгъаджэм ишъыпкъаплэ зырихьыллэкълэ, кълэеджакълэ еджаплэм члагъэ-кълэныу мэхъу. Ны-тыхэм ерагъэу зэхьагъэе ахьщэри мэкълэу, клалэри емыджагъэу гъогум кы-тенэ. Ащ нахьыи нахьышлэуа зы-щеджэшъушчт колледж горэм члэбгъахъу ильэс-ильэситлукълэ еджаплэр кълэбгъэухмэ, хьалыгъу

кызырилэжышчт сэнэхьат зэри-гъэгъотмэ. Ышхьэ фэлэжыжъэу акылы горэ кыгъэгъотымэ нэужым апшгъэрэ еджаплэм ежъ-ежыкълэу члэхьажыын ыльэкълышчт.

«ФЕЛОЛОГИЕ» сэнэхьатыр зэзыгъэгъотыхэрэм сыда уазэрэ-щыгугъышчтыр?

Адыгэ къралыгъо универси-тетым иприемнэ комиссие хэт кълэзэгъаджэхэм кълэохэрэр зы-зэхэпхыкълэ гур агъэкълэу. Атте-стат «нэпцылхэм» «4», «5» нахь арымытэу, урысыбзэкълэ заявле-ниер арагъэтхы зыхьукълэ орфо-графием ыльэныкълэ ащ хэ-укълэныгъэу хашлэхьэхэрэр умы-гъэшлэгъон плэкълэрэп. Гушылэм пае «ФЕЛОЛОГИЕ», «ЮРИСТРУДЕН-ЦИЯ», «ЕСТЕССТВОЗНАНИЕ», нэ-мыкълэбэри ягушылэхэм ахэплъэ-гъоштых. «Гушылэр зэрэтхыгъэр арэп, нахь шхьафэр ащ мэхьа-нэу илэр ары нахь. Гурыт еджа-плэм шытамыгъэшлагъэр, апшгъэрэ еджаплэм шызэдгъэшлэ-жышчт» зылохэрэми уарехьыллэ.

Гъэlorышлэкълэхэр апэ итых

Адыгэ къралыгъо универси-тетым иприемнэ комиссие иске-

ретарэу Ольга Калашниковам кызырэтлуагъэмкълэ, мыгъэ на-хьыбэмэ кылахыгъэ гъэlorышлэ-кълэ сэнэхьат зэгъэгъотыгъэныр. Мы сэнэхьатымкълэ зы чыплэм пае нэбгырэ 30 фэдиз зэнэкъо-кълэушчтыгъ. Ащ кыкълэлгъэкълэ юриспруденциер — зы чыплэм нэбгыри 10 кълэуцогъагъ. Конкур-сыр анахь зыщымэкълэгъэр хьиса-пымкълэ, филологиемкълэ кълэлэ-егъэджэ сэнэхьатхэр арых. Юрист ыкълэ бухгалтер сэнэхьат зилэхэу нахьыбэмкълэ Иофшлагъэхэм аштэ-хэрэр стаж зилэхэр арыми, а сэнэхьатхэр нахьыбэу кылахых. Адэ, апшгъэрэ еджаплэр кълэзы-ухыгъакълэм сыдэушчтэу стаж илэн ыльэкълышчт?

Мыекълэпэ къралыгъо техно-логическэ университетым ипри-емнэ комиссие зэкълэмкълэ лгъэу тхылэ 2151-рэ кырахьыллэгъагъ. Анахьбэу кызыкълэлагъэхэр (14;9) «государственное и муни-ципальное управление», «менедж-мент», — 14,8-рэ, Иэзэн Иофым-кълэ лгъэу тхылэ 200-м кълэхъу кырахьыллагъ, аужырэ факуль-тетымкълэ аштэнэу шытыгъэр нэб-гырэ 20 нылэп. Анахь макълэу кы-зэкълэлагъэ факультетхэм ащы-шых «эксплуатация транспортно-технологических машинных ком-плексов», «лесное дело», «агро-инженерия», «зоотехния» зыфе-плэшчтыхэр.

— Кълэеджакълэм кыыхышчт

сэнэхьатыр ны-тыхэм еплъыкълэу ялэм ыкълэ экономикэ шылакълэу тикъэралыгъо илым ялыгыгъ. «Тыдэ шылэха Урысыем игъомы-лэхьэшлэ ыкълэ ипромышлен-ность псынклэ»? «Тыда мэкълэ-мэщ хьызмэтым хэхъоныгъэхэр зышхьышхэрэр»? Непэ титучан-хэм ащашэрэ продукцием ина-хьыбэрэ лэкълэ къралыгъохэм кълэрашхьагъэх, Кинан кышлы-гъэхэри бэу ателыхь. Арышъ, сэнэхьатэу кылахыкълэ имэхьани кыбгурылонэу шьт, — кылуагъ члэхьагъу комиссием пшъэдэ-кълэжы зыхьырэ исекретарэу Юрий Ларионовым.

«Псынкълэу тищыкълэагъэх»

Иофшлэплэ чыплэхэр языгъэ-гъотырэ Гупчэхэу республикэм итхэм рабочэ сэнэхьатхэу элек-тромастер, бурильщик, кълэуэр зыгъэгъухэрэр, парикмахер зы-фэлэпшчхэм Иофшлагъэхэр кълэзэ-ракълэушчлэхэрэм ехьыллэгъэ мэ-кълэгъэлухэр бэрэ кълыхь. Гъэlorышлэкълэ сэнэхьат зэзыгъэгъо-тыгъэхэм, ялофшлэнкълэ опыт ыкълэ стаж зэрамылэм кылахькълэу, Иоф-шлагъэхэм амыштэхэу бэрэ кы-хьэкълэ. Етлани нэлэсэныгъэм бэ мэхьанэу илэр, ар уимылэмэ, Иофшлэплэ тэрэзи бгъотышчт. Арышъ, апшгъэрэ гъэсэныгъэ зэогъэгъот кълэдыкълэ хьушчт, ащи урылэжыжышхьун фае. Тхьапша апшгъэрэ гъэсэныгъэ зилэхэу, ау рабочэ кызырыкълэ-хэу предприятие зэфшхьаф-хэм ащылажыжыкълэ? Кълэлы-тэгъуай. Мы упчлэхэм апшгъэрэ еджаплэхэм джэуапхэр кълэраты-жыкълэхэрэп.

КИАРЭ Фатим.

Гъэсэныгъэ зыщызэбгъэгъо-тышчт апшгъэрэ еджаплэр кылахь-хыным шапхъэу пылхэр непэ зэхашлэу агъэкълэжыгъэх. Джы шылэ шапхъэхэм зэрагъэнафе-рэмкълэ, тхылхэр епхьыллэнхэу апшгъэрэ еджаплитф нахьыбэ кы-лахьын уфитэп. Мыщ дэжым зы апшгъэрэ еджаплэм лгъэу тхылхэр зэрэпхышчтыр лъэныкълэушым нахьыбэп. Арышъ, нибжьыкълэ-хэри, ны-тыхэри хэмьукълэонхэм шыгугъыхьэхэ, анахь шылэклэ амалышлу кълэзышчтэу кълэцы-хьурэ сэнэхьатхэр кылахых. Ахэм ащышых управленец, юрист, та-моженник зыфэлэпшчтыхэр.

— Бухгалтер ыкълэ чиновник Иэнатлэ зилэхэр хьалыгъуи, тхьуи ащымыкълэштхэу алыгъэ. Физик-хэм, литераторхэм, экологхэм яаухьтэ бэшлагъэу икылыгъ, а сэнэ-хьатхэм бай уашышчт. Ыпкълэ гурыт еджаплэр кълэзыухыгъэм ыгукълэ нахь зыфэшгъэ, нахь кълэдэхъунэу зыщыгугъырэ сэнэ-хьатхэр кыыхышчтыгъэмэ, джы а еплъыкълэр зэхьокълэгъэ хъугъэ. Непэ пстэуми аналэ зытырадзэ-рэр шылэныгъэм нахь чыплэ-шлу щезыгъэгъотышчтэу алыгътэ-рэ сэнэхьатыр ары. Сыда пломэ хэти емыгупшысэн ыльэкълэрэп ежыкълэ ищылэкълэ зэрэгъэпсыгъэ-штым ыкълэ иунагъо зэрифышчт шылкълэ. Гухэкълэ нахь мышлэми, ары непэ шылэныгъэр зэрэгъэ-псыгъэр, — кытилуагъ мыгъэ зи-клалэ апшгъэрэ еджаплэм члэзы-гъэхьагъэ ны горэм.

Ары, шхьаджэ иамал кызыр-ихьэу, иклалэ шлэныгъэу илэм емыллытыгъэу, апшгъэрэ еджа-плэм зэрэчлэгъэхьащтым пылэ. Байхэм янэкълэухэу алозэ, чэм закълэу ялэр ащэжышчтыми, яклэ-лэхэм апшгъэрэ гъэсэныгъэ зэ-рарагъэгъотышчтым ыуж итых.

ЦЫФХЭМ ЯГУМЭКИХЭР

Сыдигъо унэр агъэцэкӀэжьищта?

ЗычӀэсыхэрэ унэхэр ыкӀи производствэ мэхъанэ зилэ псэуальхэр нахьыбэу щашӀыхуэ зэраублагъэм ишӀуагъэкӀэ, ауужырэ илӀэсэхэм кӀэлэ гъэпсыкӀэ зилэ поселкэу Яблоновскэм итеплӀэ хэп-шыкӀэу зэхьокыныгъэхэр фэхьугъэх. ПсэолӀэшыным дыкыгъоу поселкэм гъэкӀэжьиным йофшӀэнхэри щӀэкӀох. Ау унэ пстэуми а йофшӀэныр алъыӀэсыгъэп. ГушыӀэм пае, урамэу Заводскоим тет унэу зиномер 11-м чӀэсхэм унэр гъэцӀэкӀэжьи-гъэным ехьылӀэгъэ гумэкӀхэр зэрӀэхэр кыраӀотыкӀэу телефонкӀэ нэбгыритӀу кысфитеуагъ. Ахэм кысфалотагъ унэр зэрӀыгъэкӀыр ыкӀи ащ гъэцӀэкӀэжьи-нышхохэр ешӀылӀэгъэхэ фаеу зыщытыр бэшагъэ. Цыфхэм гумэкӀэу яӀэхэр кызыӀотыкӀыр тхыгъэ нэужым район гъэ-зетэу «Согласием» кыхиутыгъ. Статьям

кӀэтхагъэх заом ыкӀи йофшӀэным яветеранхуэ нэбгырипшӀ.

ШыпкӀэмкӀэ, зычӀэсхэ унэм ныбжьи-шхо иӀ, илӀэс зӀэкӀэлыкӀохэм ар капиталнэу агъэцӀэкӀэжьи кыхэкӀыгъэп. Ары зыщыкӀоныгъабэ иӀэ зыкӀэхьугъэр. Нэжъ-Ӏужьхэм кызыраӀотагъэмкӀэ, коммуналь-нэ фӀэо-фашӀэхэм ауасэхэр игъом атых, чыфӀэ ателӀэп. Джащ фэдэу ежъхэм акӀуачӀэ кыхьыштыгъом тегъэпсыкыгъэу алъэкӀыштыр ашӀэ. ЧӀэхьапӀэхэм ыкӀи квартирэ ихьапӀэхэм пчӀэхуэ ахэлъхэр зэблахьугъэх. Ау ащ нахьыбэ афӀшӀэ-шӀугъэп. Унэм итеплӀэ зэцӀэкъо, штука-туркэр кьетэкъохы, чыплӀэ-чыплӀэу кыкӀэщы. Унашъхэр зэрӀэпсауэ зэблэ-хьугъэн фае.

ХӀэкӀыплӀэ зэрямыӀэр кыдалыгъэтээ, унэм чӀэсхэр поселкэ администрацием

фӀэтхэгъагъэх, кьадеӀэштхуэ кьагъэгугъэ-гъагъэх. Нэужым унашъхэм цыщ чыплӀэ горэ зэблахьуи, ахьщӀэ шымыӀэу алуи, ащ кышчыуцугъэх. Унэм чыӀунэ иӀэп, фабэр кызырыкӀорэ трубэхэр джэхэщӀо чӀэгъым чӀэлъхуэ гъэпсыгъэх. КӀымафӀэм дӀэкъхэр кьэушынэх.

Жъы хьугъэ унэхэр капиталнэу гъэ-цӀэкӀэжьи гъэным ехьылӀэгъэ йофыгъохэр республикэм фэдэу, поселкэми щӀэкӀох. Ау зигугъу кьэтшыгъэ унэхэр программэм хэмыфагъэу кьаӀо. Арэуштыгъу хьугъэ-ми, поселкэм иадминистрацие йофым изытӀет шыгъуазу шыгъын ыкӀи ифӀшӀошӀэ йофыгъо горэхэр зэрихьэнхэ фаеу цыфхэм алъыгъэ. КызырӀэтышӀошырэмкӀэ, гъэмфӀэ мӀфӀэ ошӀухэм ялӀэхьан унэм игъэ-цӀэкӀэжьиным класэ мыхьугъэнкӀи пшӀэхэнэп.

Мыщ дэжъым кышчыӀогъэн фае унэм

ибысымхэми чаныгъэрэ кӀэшрӀэныгъэрэ икьу фӀэдиэу кызыыхагъӀэп зэрӀэфаер. Джы шапхьэу шыӀэхэм атегъӀэпсыкыгъэу унэм ибысымхэм ятовариществэ (ТСЖ) зэхашӀэн ыкӀи ялофхэр зэрӀэзрахьаштыхэм иамалхэм яусэнхэ фае. Унэм гъӀэорышӀэ-кӀо купэу иӀэщтыр агъэнафӀэмэ, цыфхэм яшӀоигъоныгъэхэр, зыгъэгумэкӀыхэрэ кыныгъохэр бӀэкӀэ нахь зӀшӀоыхьышӀу хьуштых. Джы зэрӀэшытымкӀэ, хэти ышъхьэкӀэ ышӀӀэшъуштыр егъэцӀэкӀэ, лъӀэкӀ зымыӀэм илофхэр зэрӀэшытыгъэхуэ кьӀэнэжъых. Арышъ, поселкэм иадминистрацие гъусэныгъэ пытӀэ дыряӀэу ыкӀи коммунальнэ хьызмӀтшӀаплӀэр яӀпылӀэгъоу цыкӀагъэхэр дӀэгъэзыжьи гъэным пы-лынхэр ары непӀ хӀэкӀыплӀэу яӀэр.

ХЪУШТ ЦӀэбан.

ШЪУНАӀЭ ТЕШЪУДЗ

Дачэм зыдӀябгъэтхэн плъэкӀыштыгъэ?

МэкъумӀэщ мэхъанэ зилэ чыгухэм кьащаратыгъэ садлэжьи пӀэхэм ащашыгъэ унэхэм цыфхэм задарагъэтхэн фитхуэ Урысые Федераци-ем и Конституционнэ Суд унашъо зэришыгъэм ехьылӀэгъэ кьэбарыр те-левидением, радиом, гъэзетхэм псынӀкӀэу кырахьакыгъэ, цыф жъугъэ-хэм алъагъӀэсыгъэ. Ащ елытыгъэу дачэхэм ащыпсӀэхэр зытегушыӀэнхэ икьун яӀэ хьугъэ. Арэу шытми, юридическэ лъэныкъомкӀэ укыикӀын хьумэ, зегъэушъомбгъугъэу ыкӀи зытетым тетэу а кьэбарыкӀэр бэмэ кьаӀотагъ пӀон плъэкӀыштыгъэ. Арышъ, ашӀэмэ ашӀоигъо упчӀэхэм яджэуапхэр цыфхэм алъыгъӀэсыгъээнхэмкӀэ, законным кьаритырэ фитыныгъэхэр кызыфа-гъэфедэнхэмкӀэ мы тхыгъэм ишӀуагъэ кьаӀкыӀнэу кьытшӀошы.

Урысые Федерацием и Кон-ституционнэ Суд 2011-рэ илӀэ-сым мэкъуогъум и 30-м номе-рзу 13-П зытетэу ышӀыгъэ уна-шъом зыщыпсӀэурэ чыплӀэм, нэмыкӀэу кьӀэпӀон хьумэ, кӀэлэ кӀыбым шыӀэ унэу ышӀыгъэм цыфым зыдаригъэтхэн фитэу егъэнафӀэ. Мыщ дэжъым сыда тынаӀэ зытетыдзэн фаер? Сад-лэжьи пӀэ чыгъоу ренэу ушыпсӀэ-ун плъэкӀыным тельтыгъэ унэ зыдӀэтым зыдӀябгъэтхэн уфит.

НепӀэ ехьулӀэу, ифӀшӀошӀэ зэ-хьокыныгъэхэр законхэм афа-шыгъэгохӀэп. Арышъ, садлэ-жьи пӀэм зыдӀябгъэтхэнхэм фӀшӀ лъэныкъо шъхьалӀтӀу шыӀэу кьытшӀошы. Ахэр юридическэ йофыгъохуэ шыӀэхэм атегъӀэпсы-кыгъэх. ПӀум язэу нахь дӀэгъур уахьтэм нафӀ кьышӀышт.

АпӀэрэмкӀэ, фитыныгъэ кьы-озытырэ документ пстэури пӀэ-кӀэлӀэу: чыгу Ӏахьэр зэрэуи-унаер кьэзыушыхьытырэ свиде-тельство, дачэм дӀэ унэр зэрэ-уиунаер кьэзыушыхьытырэ сви-детельствэ, узычӀэсышт унэм иплан ыкӀи итехническэ паспорт (нотариальнэ шыкӀэм тетэу гъэп-сыгъэхэ копиехэри хьуштых) межведомственнэ комиси-ем зыфӀэбгъэзэн плъэкӀышт. Унэ фондм хэхьэрэ унэхэм уасэ афӀшыгъэным фӀшӀ ащ фӀдэ комисионхэр гъэцӀэкӀэкӀо хабзэм иорганхэм ащызэхашӀэх. Комис-сионхэр яӀэх федеральнэ хӀбзэ гъэцӀэкӀэкӀо органхэм, субъект-хэм яхӀбзэ гъэцӀэкӀэкӀо органхэм ыкӀи чыплӀэ зыгъӀэорышӀэжьи-ным иорганхэм. Унэр зыем ари-тыгъэ заявлениер ылапсӀэу, за-конным ыгъӀэнфӀэрэ шапхьэхэм унэр зэрадиштӀэрэ ауплӀэкӀу, уасэ фашы, ащ ренэу ушыпсӀэун плъэкӀыштыгъэми умылъэкӀыштыгъэми кызыӀотыкӀыр унашъо экзем-пляршӀ хьоу зэхэгъэуцӀо. Джащ фӀдэ тхыӀ кызыуаткӀэ кощын йофымкӀэ Федеральнэ кьулы-къум (Урысыем и ФМС) ичӀыплӀэ кьутамэ зыфӀоэгъазэ, мыщ дэ-жъым Урысые Федерацием и Конституционнэ Суд унашъоу ышӀыгъэм тегъӀэпсыкыгъэу уз-рякӀолагъэр агу кьӀэбгъэкыжъ-мэ иягъэ кьӀэкӀоштӀэп. ФМС-м дӀэтхэн йофыр егъэцӀэкӀэ. Зыго-рӀэкӀэ дачэ унэм урамгытхэнэу а органым унашъо ышӀыгъэмэ, ФМС-м унашъоу ышӀыгъэр гъэ-гӀэрэзыжьи гъэным пае судым лъӀэу тхыӀкӀэ зыфӀэбгъэзэн фае.

Шапхьэ зэрӀэхьугъэу, уфитыны-гъэхэмрэ уишъхьафитныгъэрэ зэ-раукуагъэхэр зыпшӀӀэгъэ мафӀэм кышчыублагъэу мэзищым нахь

класэ мыхьугъэу судым зыфӀэб-гъэзэн фае. Судыр заявлением мэфи 10-м кыкӀлоцӀ, Урысые Фе-дерацием и Апшгъэрэ Суд мэзи 2-м кыкӀлоцӀ хӀэплӀэх, ащ ыуж унашъо ашӀы.

ЯтӀонэрэмкӀэ, пӀэрыохуэ го-рэм ыпкӀэ кыкӀкӀэу ыпшӀэкӀэ кышчытӀогъэ шыкӀэм тетэу сад-лэжьи пӀэ унэм зырябгъэтхэн умылъэкӀыгъэмэ, пшӀэхэнэп ыпшӀэкӀэ зычӀэ кьышетӀогъэ комисионер узыщыпсӀэурэ субъ-ектым щыцӀэхьамыщгъээнкӀи, унэр ренэу ушыпсӀэун плъэкӀыным диштӀэу зылытӀэн зылыкӀыштыр чыгу Ӏахьэр зыщатхыгъэ чы-плӀэм йоф шызышӀӀэр район су-дыр ары. Судым епхьылӀэнхэ фае чыгу ӀахьэмкӀэ, унэмкӀэ фи-тыныгъэхэр зэрэуиӀэхэр кьэзы-ушыхьытырэ документхуэ ып-шӀэкӀэ зычӀэ кьышетӀуагъэхэр ыкӀи шӀокӀ имыӀэу ахэм агоп-лӀэхьан фае нэмыкӀ шыкӀэкӀэ кӀэу хэцӀэхьысыжъ кьаӀыпхын плъэкӀыӀнэу зэрӀэшымытыр кьэ-зыушыхьытырэ документ. Судым техническэ экспертизэ ыгъӀэнэ-фӀэн ыльэкӀышт ыкӀи ащ зӀфӀэ-хьысыжъэу ышӀыгъэм кыпкы-рыкӀэ унашъо ышӀышт. Шъуи-федэ тегъӀэпсыкыгъэ унашъо судым зышӀыкӀэ, ар зыдӀэшъуы-гъэу ФМС-м ичӀыплӀэ орган зы-фӀшӀоэгъазэ ыкӀи садлэжьи пӀэ унэм шъуретхэ.

Шъуичыгу Ӏахь зыхэхьэрэ купыр

Нахь пӀэсаӀоу, 2008-рэ илӀэ-сым, псӀэупӀэхэм яшӀольырхэм кьахиуыгъэрэ садлэжьи пӀэхэм цыфхэм зыдатхэн фитхуэ Уры-сые Федерацием и Конституци-

оннэ Суд унашъо ышӀыгъагъ (ау джыркӀэ ифӀшӀошӀэ гъӀэрэзы-жьи хьышхэр законхэм афашыгъэ-хӀэп). Мэкъуогъум ыкӀэхэм аджъ ышӀыгъэ унашъом дачэхэр зилӀ-хэм яфитыныгъэхэм ахигъэхьуагъ. Джы мэкъумӀэщ мэхъанэ зилӀэ чыгухэм ахэхьэрэ садлэжьи пӀэ-хуэ псӀэупӀэхэм апӀэчыжъэу шыӀэ-хэми задарагъэтхэн фитхуэ хьугъэ.

НепӀэ зыдӀябгъэтхэн плъэкӀышт

Конституционнэ Судым унашъоу ышӀыгъэр цыфхэм зальагъӀэсыгъэ мафӀэм кышчы-ублагъэу дачэ зилӀэхэм закон лъапсэм тетэу зыдаригъэтхэн фитыныгъэ яӀэ хьугъэ.

Ау зы лъэныкъо тынаӀэ теты-дзэн фае. МэкъумӀэщ мэхъанэ зилӀэ чыгухэм кьащаратыгъэ чыгу Ӏахьхэм ашагъӀэсыгъэ унэхуэ зыщыпсӀэхэрэм цыфхэм задарагъэтхэн фитхуэ зэрӀэхь-гъэм пае чыгум статусу иӀэр зэхьокырэп, нэмыкӀэу кьӀэпӀон хьумэ, ыпкӀэ зэрӀэшытыгъэм фӀдэу мэкъумӀэщ мэхъанэ зэриӀэу ыкӀи псӀэупӀэм ишӀольыр кы-хымыубыгъэу кьӀэнэжъы. Арышъ, ахэр зтегъӀэпсыхьагъэнхэмкӀэ, коммунальнэ ыкӀи транспорт структурэ ащыгъӀэпсыгъэнымкӀэ чыплӀэ хабзэм пшӀэрылӀэ иӀэнэу шытӀэп. Ар зыфӀэгъэзэгъэ закьор цыфым, гражданиным ифиты-ныгъэхэмрэ ишъхьафитныгъэрэ егъӀэгъотыгъэнхэр ары ныӀэп. Арышъ, дачэ унэм зыдӀябгъэтхэ-нэу зипхьухьэкӀэ уишыӀэкӀэ-псӀэукӀэ епхыгъэ кыныгъохуэ, гушыӀэм пае, уиадрес, медици-

нэ ыкӀи социальнэ фӀэо-фа-шӀэхэм яхьылӀагъэхуэ узэрихьы-лӀэнхэ ыльэкӀыштыгъэ о пкӀуа-чӀэкӀэ, уиамамалхэмкӀэ зӀшӀопхын-хэ фаеу зэрӀэхьыштыр зыщымы-гъэгъушп.

ШъушӀэным пай

Тихэгъэу цыфхэр зыщыпсӀэ-ухэр чыплӀэм шыдӀэтхэгъэнхэм шыкӀытӀу шыриӀ: зыщыпсӀэурэ чыплӀэм (пӀэлыӀэнхуэ) ыкӀи зы-дӀэшыӀэ чыплӀэм (пӀэлыӀэ гъӀэнэ-фагъэкӀэ) ащыдӀэтхэгъэнхэр. Арышъ, ипсӀэупӀэкӀэ алъытӀэр ренэу зыщыпсӀэурэр (чылыӀэ унэр, квартирэр, кьулыкьум епхыгъэу зыщыпсӀэурэр, нэмыкӀхэр) ары. ЗыдӀэшыӀэ чыплӀэкӀэ алъытӀэх пӀэлыӀэ гъӀэнэфагъэкӀэ зыдӀэкӀогъэ чыплӀэр (бӀджӀэнд шыкӀэкӀэ зы-чӀэсыр, санаториер, хьаӀкӀышп, сымӀэдӀжып, нэмыкӀхэр).

Урысые законодательствэм зэригъэнафӀэрэмкӀэ, зыщыпсӀэурэ чыплӀэр зыхьожьи гъэ цыфым зыдӀэкӀогъэ чыплӀэм зыщаригъэт-хыным фӀшӀ мэфи 7 пӀалӀэм кыкӀлоцӀ ифӀшӀошӀэ органхэм яӀоӀлӀэн фае. Ащ пае ФМС-м ичӀыплӀэ орган цыфым рыхьы-лӀэнхэ фае шъошӀэ гъӀэнэфагъэ зилӀэ заявление, зычӀэсышт унэм итхэгъэным пае агъӀэфедэрэ документ шъхьаӀэр (ордеры, щӀф-щӀжъым ехьылӀэгъэ зӀзэ-гыныгъэр, зычӀэсыштыр кӀэнэу кызырӀэуӀкӀэжьи гъэрэ кьэзыу-шыхьытырэ тхыӀытыр, судым иунашъу), джащ фӀдэу нэмыкӀ документыр е нотариальнэ шы-кӀэм тетэу гъӀэпсыгъэ копиер.

Ахэм анэмыкӀэу, узыщыпсӀэр кьэзыгъӀэнфӀэрэ документми кыкӀэупчӀӀэнхэ алъэкӀышт. Ау

законным ымыгъӀэнфӀэрэ нэмыкӀ документхэр, гушыӀэм пае, ком-мунальнэ фӀэо-фашӀэхэм ауасэ-хэр зэрӀэшытыгъэхэр е ипотека шыкӀэм тетэу кьӀэпӀэшыгъэ унэм зыдӀябгъэтхэнхэм банкыр кызырӀэзэгъырэп, нэмыкӀхэр. Ащ фӀдэхэр хӀбзэнчъэу шытых ыкӀи япхьылӀэнхэ фаеу игъо кыпфалӀэгъухэ зыхьукӀэ лъэ-темытӀэу судым зыфӀэбгъэзэн фае.

ГугъапӀэхэр зӀппхынхэ плъэ-кышты ыкӀи шыкӀэ-амалышӀоу шыт кьӀэралыгъо ыкӀи муниципальнэ фӀэо-фашӀэхэм яхьылӀэ-гъэ портал ЗыкӀым тетэу элек-троннэ шыкӀэкӀэ www.gosulugi.ru. зыдӀягъэтхэгъэным ехьылӀэгъэ заявлениер алъыб-гъӀэӀэсыныр. Сайтым зиптхэ-нышъ, заявлением иӀэлектроннэ бланк ишыкӀэгъэ кьӀэбархэр ип-тхэштых, яадрескӀэ афябгъэ-хьышт. А электроннэ докумен-тым тегъӀэпсыкыгъэу мэфи 3-м кыкӀлоцӀ ФМС-м удитхэн фае.

Квартирэхэр унаехуэ е мунци-пальнэ мылькъум хахьэхуэ шытыгъэ ыльэкӀыштышъ, зы-дӀябгъэтхэнхэм пылӀ шапхьэхэр тӀэкӀу зетекӀыныхэ ыльэкӀышт. ГушыӀэм пае, приватизировать шыгъэ квартирэм зырябгъэтхэ-ным лъапсэ фӀхьурэр бысымым ишӀоигъоныгъэ ныӀэп. Квартирэм иинагъэ мэхъанэ иӀэп, нэбгырэ пчӀагъэу ратхэштыр бысымым кызырӀэорэм тельтытагъ. Зы-горӀэкӀэ унэм бысым заулэ иӀэмэ, уратхэным фӀшӀ нэбгырэ пӀэпчъ кьӀэбгъэзэгъыны фае.

Ащ фӀдӀэп социальнэ найм шыкӀэм тегъӀэпсыкыгъэ (муни-ципальнэ унэр) квартирэр. Мыщ дэжъым унэм иинагъэ мэхъанэ гъӀэнэфагъэ иӀ, нэбгырэ пӀэпчъ тельтыгъээн фӀе квадратнэ метрэ пчӀагъэм димыштэ зыхьукӀэ урамытхэн алъэкӀышт. Ащи изакьоп. ЗӀэкӀэ унагъом цыщхэр, пӀэлыӀэ гъӀэнэфагъэкӀэ ахэмысри зэрӀэдыхэтэу, кьемызэгъэхуэ уда-тхэштӀэп. ТыдӀэкӀи шагъӀэфедэрэ шапхьэхэм зэрагъэнафӀэрэмкӀэ, ны-тыхэр зыдатхэгъэ унэм ахэм яльфыгъэхэр Ӏо хэмылӀэу датхэх. Ащ пае унэм адрэ ибысымхэр кьӀэбгъэзэгъыныхуэ ишыкӀагъэн.

ЫпшӀэкӀэ кышчыӀотагъэхэр кышъушъхьапӀэнхэм сыщэ-гугъы. Шъуигухэлъхэр кы-жъудӀэхьунхуэ шъуфӀсӀэӀо!

Владимир ЛУКИН.

УФ-м цыфым ифитыны-гъэхэмкӀэ и Уполномочен.

Республикэм щытхъур кыфахы

Дунаим щызэлъашлэрэ цыфым бэрэ уоклэми, лофшэным фэгъэхьыгъэу гушылэгъу узыфэхьуклэ, упчлэхэр кызы-щегъэжьэщтхэр умышлэгъу уахтэ кыхэхлэ. Адыгэ Республикэм физкультурэмклэ ыкн спортымклэ и Комитет итхьаматэу Хьасанэкьо Муратэ физкультурникым и Мафэ ехьулэгъу кытфилотагъэр гъэзетым кышыхъуутымэ уфамэ, нэклубгъо зауэ хъушт.

— Урысыем испартакиадэхэм, «Президент зэнэкьокъу» зыфило-рэм, хэгъэгум ифутбол клубу «Шьо Игуаом» изылулэгъухэм, Ду-нэе турнир гъэшлэгъонхэм Адыгеим испортсменхэр ахэлэжьэх, — кьелуатэ Хьасанэкьо Муратэ. — Республикэм щытхъу кыфахы-рэр маклэп. Физкультурникым и Мафэ лофшлагъу пэдгъохьрэм ты-рыукытгэрэп, ау ащ кызгъэкьырэп щыклагъэхэр тимылэху. Адыгэ Рес-публикэм и Лышхъэу Тхьаклу-щынэ Аслъанэ, Премьер-мини-стрэу Къумпыл Муратэ, Парла-ментым идепутатхэм физкульту-рэмрэ спортымрэ зыгъушъомбгъу-гъэным фэшлэ лофышхо агъэцаклэ. Спорт псэуалгъэхэр республикэм зэрэщашхэрэм алыплэх.

— **Лъэхъанэу тызыхътым тытегушылэным ыплэ Адыгеим испорт дунаим лъагъу щызылэтыгъэмэ ягугъу тшынуэ сыфай. Ахэр физкультурэм кы-хэхлэгъэх.**

— Ары. Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионху Владимир Максимо-выр, Чыржын Мухьарбий, Тамара Калыгина, Владимир Невзоровыр, Сергей Алифиренкэр, Валерий Пономаренкэр спортышхом щы-цлэрылох. Олимпиадэхэм медаль-хэр кыащызыхыгъэхэ Емыж Арам-бий, Тао Хьэсанбий, Анна Каре-евар, Инна Суслина, Яна Уско-вар, фэшхьафхэри кыххэгъэщы-хэ сшлоигъу. Дунаим ыкн Евро-пэм ячемпионху Гостэкьо Хьу-мэр, Хьэпэе Арамбий, Владимир Гуриным, Хьэпэе Хьамидэ, Алхьо Сыхьатбий, Хьуажэ Юрэ, Пищаль-никовху Дарьерэ Богданрэ, Лъэ-цэр Хьазрэт, Абрам Агамирян, Юрий Абрамовым, Арсен Галстян, Псэунэ Муратэ, нэмыкхэм ацлэ кьетлон тлэкьышт.

— **Зигугъу кьэпшыгъэ-хэм спортым иветеран-хэр, непэ зэнэкьокъухэм ахэлэжьэхэрэр ахэтых.**

— Щылэныгъэр лъэкьуатэ. Сэ-наушыгъэ зыхэлэ ныбжьыкхэмэ зыкызылэуахы. Стадионхэр, спорт

псэуалгъэхэр республикэм зэрэщаш-хэрэм ишылагъэклэ физкульту-рэмрэ спортымрэ апыщагъэмэ хэпшыкхэу япчъагъэ хэхьо, спорт зэнэкьокъухэр нахь гъэшлэгъонэу зэхашх.

— **Стадионэу «Юности» АР-м кышызылэуахыгъ, футбол ешлэплэ 60 фэдиз цагъэпсыгъ...**

— Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ атлетикэ псынклэмклэ, нэмык спорт лъэпкхэмклэ зыщи-гъэхъахырын ылэкьышт стадио-ныкхэу Мыекъуапэ щашырым. Искусственнэ футбол ешлэплэ 14 тилэмэ ахэдгъэхьошт. Спорт унэ-шхуитлэ Мыекъуапэ щашы.

— **Мыекъуапэ имызакъоу, район гупчэхэм, къуадж-хэм спорт псэуалгъэхэр ащашыштхэба?**

— Адыгэ Республикэм и Лы-шхъэу Тхьаклушынэ Аслъан пшъэрылх хэхыгъу кытфилы-гъэм кыхьеубытэ Адыгеим ипсэ-уплэ пэпчэ футбол ешлэплэ кы-шызылэутхынэу. Ащ тыкыпкы-рыкыгъэ, унашъоу итхьухьагъэхэр тэгъэцаклэх. Физкультурэмрэ спортымрэ зыгъушъомбгъу-гъэным фэшлэ мурад программэу ти-лэр 2008 — 2012-рэ ил'эсхэм ате-лытагъ. Тигухэлхэм адиштэу ил'эс къэс спорт зэнэкьокъоу 300-м нахьыбэ зэхэтэщ.

— **Лъэхъанэ кы-зэрыклоп тызыхэ-тыр. Гъогу чыжэ утехьанэр лэшлэ-хэп. Зэнэкьокъу-хэм шыуахэлэжьэ-ныр кышыхъы-лэкьа?**

— Къыныгъохэр тилэ-хэми, хэхлэплэ кызы-щыдгъотырэр хэпшы-клэу нахьыб. Гъэтхэпэ мазэм кышыублагъу Урысыем икхлэеджа-клэмэ яя V-рэ гъэмэфэ Спартакиадэ тыхэлажэ. Адыгэ Республикэм ихэ-шыпыкыгъэ командэ зэ-нэкьокъумэ спорт лъэпкэ 21-клэ ахэлэжьагъ. Тико-мандэ хэгъэгум я 35-рэ чыплэр кышыдыхыгъ. 2010-рэ ил'эсым я 41-рэ чыплэм шылагъ. Темыр Кавказым иреспубликэхэм якомандэхэри Спартакиадэм чанэу хэлажэх. Дагыстан ары нылэп Адыгеим ыпэ ишыгъэр.

— **Кыблэ шьолырым изэнэкьокъухэм Адыгеир ахэлэжьэ, гъэхьагъэхэр ешых.**

— 2010-рэ ил'эсым ЮФО-м ия VII-рэ спорт джэгунхэм Абхъазыр, Кыблэ Осетир кырагъэблэ-гъагъэх. Спорт лъэпкэ 12-клэ зэ-нэкьокъу-гъэх, АР-м икомандэ апэ-рэ чыплэр кыдыхыгъ. Атлетикэ онтэгъумклэ, футбол цыкхумклэ, атлетикэ псынклэмклэ, волейбо-лымклэ, урым-рим бэнаклэмклэ Адыгеим испортсменхэм апэрэ чыплэхэр кьафагъэшъошагъэх.

— **Мурат, гъэхьагъэхэм уагъушылэныр дэгъу, ащ даклоу щыклагъэхэри зэ-рэтлэхэр тэшлэ.**

— Псы спортым, къушхъэм лыжэхэмклэ щызэнэкьокъунхэм, нэмык спорт лъэпкхэм тапы-лышт. Тиспортсменхэм гъэма-фэм зызыщагъэпсэфыштхэр на-хьыбэ тшыштых, тичемпионхэм япчъагъэ хэдгъэхьошт.

— **Олимпиадэ джэгунхэр 2012-рэ ил'эсым Лондон, 2014-рэ ил'эсым Шъачэ**

Адыгэ Республикэм ителевиде-ние ижурналистэу Унэрэкьо Гу-лэз гушылэгъу зыфэхьугъэр физ-культурэм пылхэм дэгъоу ашлэ. Мэрэкъэнэ Нурбий Адыгеим футболымклэ изэнэкьокъумэ ахэ-лажэ. Къэлэпчъэлу-тэу ар ешлэ. Спортым иветеранхэм язэлу-лэгъухэм джырэблагъэ ухъазыры-ныгъэ дэгъу кьашигъэлэгъуагъ. «Къэлэпчъэлу-тэу анахь дэгъу» зыфи-лорэ щытхъуцлэр зауэрэ кыфа-усыгъ. — Тикхлэгъум мыщ фэдэ ста-дион шлагъохэр, искусственнэ

ащыклоштых. Адыгэ Рес-публикэр зэрахэлэжьэ-штым укытегушылэным уфэхьахыра?

— Лондон тиспортсменхэр агъэклонху тэгугъэ. Шъачэ щы-клошт Олимпиадэми тегушысэ.

— **Ащ икызылэуахын, изэ-фэшлыжын афэгъэхьы-гъэ лофтхьабзэмэ тирес-публикэ, тилэпкэгъухэр ахэлэжьэщтха?**

— Ар Федеральнэ Программэу щыт. Адыгеим, тилэпкэгъумэ да-хэкхэ ацлэ зэрэщылуштым ти-шыпкыгъу лоф дэтэшлэ.

— **Мурат, дунаим самбэм-клэ гъогу 11 ичемпио-нэу ущыт, Европэм иды-шэ медальхэри кыдэп-хыгъэх. Спортсмен цлэ-лоу узэрэщытымрэ лэна-тлэу узылутымрэ зыгорэ-штэу зэпхыгъэха, ишыа-гъэ кыокхэ?**

— Лэнатлэм улуынымрэ спорт зэнэкьокъумэ уахэлэжьэнымрэ зэ-фэшхьафых, ау тыдэ ушылэми, пшъэрылху уилэр зыдэшлэжын фае. Тхьагъэпсэху сезыгъэджа-гъэхэр, силахылхэр, ныбджэгъу-хэр — сшымыгъу пшэжыныху яшылагъэ кысагъэкхыгъ. Адыгэ Республикэм спортыр шлу шалъэ-гъу, ти Лышхъэ спортым ил'э-сыбэрэ лоф щышлагъ. Ил'эс зау-лэклэ Адыгеим испорт зэхьокыны-гъэ инхэр фэхьуштых. Ащ сегу-шысэзэ силофшлэпэ сэкхэ, цыф-мэ салокхэ.

— **Физкультурникым и Мафэ фэгъэхьыгъэу гъэ-зетеджэмэ, спортым пыщагъэмэ сыда кьаплэ пшлоигъор?**

— Псауныгъэ пытэ ялэнэу, ягухэлгышлэхэр кьадэхьунхэу, Адыгеим ищытху дунаим нахь лъагъу щалэтынуэ афэсэлэ.

— **Шъуигъэхьагъэхэм ахэжъу-гъэхьонэу Тхьэм сышъуфелэлу.**

— Тхьагъэпсэху. Сурэтым итыр: Хьасанэкьо Мурат.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдызыгъэкхырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкэ лофхэмклэ, Лэклэб кьэралхэм ащыпсэхуэр тилэп-кыгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкн кьэбар жъу-гъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шхьалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр АУЛБЭ Руслан

Редактор шхьалэм игуадзэр — пшъэдэкхыж зыхьырэ секретарыр ХЪУРМЭ Хьусен

Пшъэдэкхыж зыхьырэ секретарыр НЭПШЭКЪУЙ Заур

Редакциер зыдэщылэр: 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкхыж зы-хьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын лофхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкн зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэоры-шлэп, зэраушыха-тыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Зышыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4306

Индексхэр 52161 52162

Зак. 2025

Хэутыным узшыкхлэхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 Зышыкхлэхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

ТИЗЭУКХЭГЪУХЭР

Къэлэпчъэлу-тэу ешлэ

Физкультурэм, спортым афэгъэхьыгъэ кьэбархэр цыф-хэм алызыгъэлэсырэмэ, щылэныгъэм диштэрэ лофы-гъохэр кьэзылэтырэмэ журналистхэр ащыщых. Шыпкьа-гъэ хэлэу кьауатэрэм егъэгъуазэх.

Адыгэ Республикэм ителевиде-ние ижурналистэу Унэрэкьо Гу-лэз гушылэгъу зыфэхьугъэр физ-культурэм пылхэм дэгъоу ашлэ. Мэрэкъэнэ Нурбий Адыгеим футболымклэ изэнэкьокъумэ ахэ-лажэ. Къэлэпчъэлу-тэу ар ешлэ. Спортым иветеранхэм язэлу-лэгъухэм джырэблагъэ ухъазыры-ныгъэ дэгъу кьашигъэлэгъуагъ. «Къэлэпчъэлу-тэу анахь дэгъу» зыфи-лорэ щытхъуцлэр зауэрэ кыфа-усыгъ.

— Тикхлэгъум мыщ фэдэ ста-дион шлагъохэр, искусственнэ

футбол ешлэпхэр тилагъэхэп, — ело Мэрэкъэнэ Нурбий. — Тирес-публикэ ипашэмэ тафэраз. Ныб-жым емылытыгъу футбол, бас-кетбол, волейбол ешлэхэрэр нахь-бэ мэхьух. Бразилием икомандэ Мыекъуапэ кызыкхэм ешлэгъум тигуапэу теплыгъ.

Физкультурэм псауныгъэр егъэ-пытэ, лъэпкхэр нахьышлоу зэ-фэшэх.

Сурэтым итыр: Унэрэкьо Гу-лэз физкультурэм пылху Мэр-экъэнэ Нурбий гушылэгъу фэ-хьугъ.

Нэклубгъор зыгъэхьахыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

